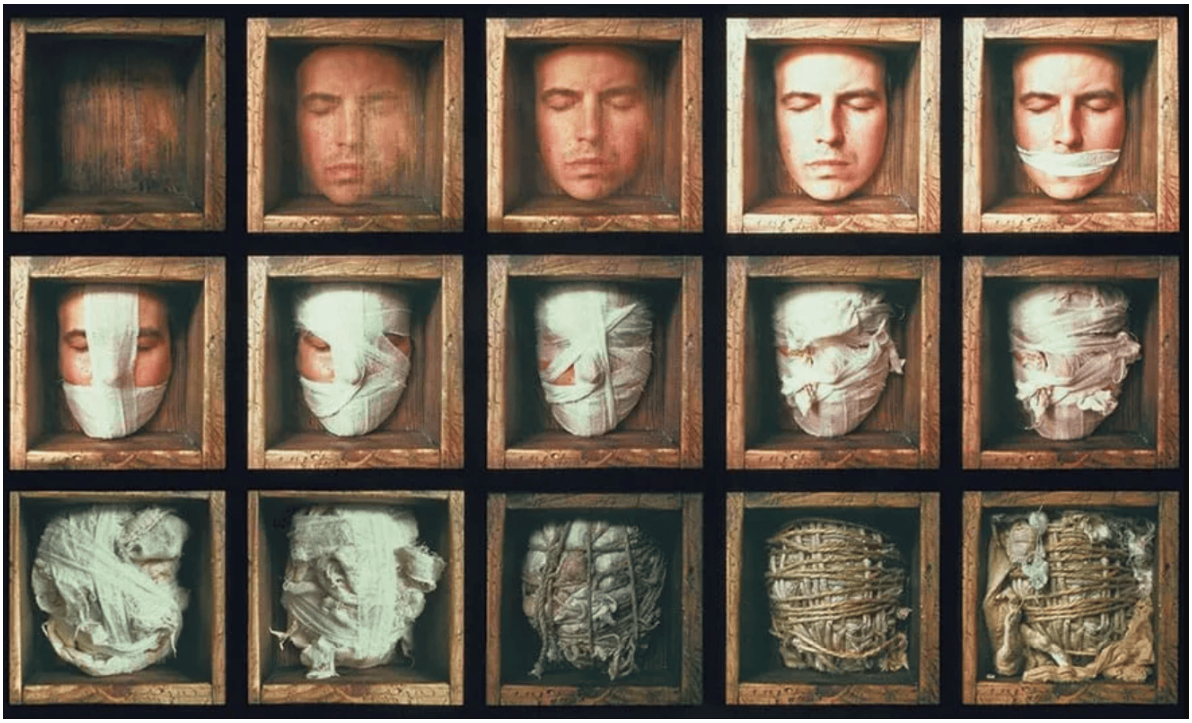
Idees d’actualitat

La nova escalada de la guerra a Ucraïna amb els bombardeigs massius de Rússia sobre objectius civils i infraestructures energètiques així com la instauració de la llei marcial a les quatre regions annexionades, la indispensable redefinició del paper de les Nacions Unides en la prevenció, gestió i resolució de conflictes, el XX Congrés del Partir Comunista de la Xina, la importància creixent del moviment de protesta de les dones i de la societat civil a l’Iran, la importància del port de cables submarins a Sant Adrià del Besòs en el posicionament de Barcelona, i per tant de Catalunya, en la ruta de les dades mundials, la nova fase de l’economia política internacional que està entrant en una època de fragmentació i els avenços que s’estan produint en l’àmbit de la computació quàntica són alguns dels temes destacats d’aquesta edició del *Diari de les idees*.

En l’àmbit dels afers globals, Branko Milanović ressenya a *Social Europe* la pèrdua d’influència de l’organització encarregada de preservar la pau mundial. Denuncia que davant d’una guerra que enfronta des de fa vuit mesos dos països amb una població conjunta de 200 milions d’habitants, i on un dels contendents posseeix el major arsenal d’armes nuclears i amenaça d’utilitzar-lo, l’ONU ha estat un simple espectador. Es pot argumentar que el secretari general i el secretariat estan bloquejats pels grans poders, ja que els cinc membres permanents del Consell de Seguretat poden vetar qualsevol decisió. Però això no obstant. el secretari general té una autoritat moral, si decideix utilitzar-la. Independentment de les grans potències, pot intentar seure els bàndols en conflicte a la taula de negociacions. Pot establir-la a Ginebra, indicar la data en què vol que les parts en conflicte enviïn els seus delegats i esperar. Si alguns no es presenten, almenys es

visualitzarà de manera qui vol continuar la guerra i qui no. El secretari general de l'ONU és l'únic actor no estatal del món amb aquest tipus d'autoritat moral. Tècnicament, els països del món li ha confiat la tasca de preservar la pau, o almenys d'intentar-ho. I tot indica que ha fracassat. Tot i així, la culpa no és només de Guterres. Tres factors expliquen els orígens del recent declivi de l'ONU des del final de la Guerra Freda. Primer, un cop desapareguda la Unió Soviètica, els Estats Units ja no volien deixar-se travar per cap mena de regulació global, als seus ulls innecessària. Segon, d'acord amb les ideologies del neoliberalisme i de l'anomenat final de la història, fer front a la pau i la seguretat mundials ja no era la tasca més urgent de l'ONU. Emparant-se en la proliferació d'ONG, els nous ideòlegs van ampliar la missió de l'ONU a moltes qüestions subsidiàries en les quals mai no hauria d'haver estat implicada. Finalment, a mesura que s'ampliava el mandat de l'ONU, es va fer evident que els recursos proporcionats pels governs eren insuficients.

Paral·lelament, Abishur Prakash duu a terme a la revista *Politico* una anàlisi de la possible evolució futura de la geopolítica i argumenta que estem entrant en una nova fase de l'economia política internacional. Mentre que en el passat l'economia globalitzada i oberta era la norma, entrem ara en una època de fragmentació. La creació de blocs geopolítics i geoeconòmics, ja siguin de caire formal –a través d'aliances– o informal –amb lligams comercials– afectaran tota l'estructura de comerç internacional i els equilibris de poder. Per exemple l'Aliança del Liti, un càrtel en procés de formació entre Mèxic, Xile, Argentina i Bolívia, els quatres països que controlen la major part de la producció internacional. La "Chip 4 alliance" entre els EUA, l'Índia, el Japó i Corea del Sud. un conglomerat creat per disputar el lideratge xinès en la producció de microxips. O, encara, la I2U2, una aliança entre els EUA, Israel, l'Índia i els Emirats Àrabs Units, per impulsar la innovació tecnològica. En resum, el món s'està desplaçant del sistema internacional globalitzat cap un sistema fragmentat. Aquesta fragmentació tindrà un gran impacte en els governs i les empreses que veuran afectades les seves cadenes globals de subministrament. En aquest sentit, la pandèmia ha estat el primer avís de les conseqüències que pot tenir aquesta fragmentació.

Per la seva banda, Kristina Spohr evoca a *El País* la nova importància geopolítica que està adquirint tota la regió àrtica com a conseqüència del canvi climàtic. En aquest sentit, la revista *Nature Climate Change* va publicar a finals d'agost un estudi dut a terme a Dinamarca i Groenlàndia. A partir de sòlides dades físiques –mesuraments per satèl·lit de la disminució de la capa de gel de Groenlàndia durant el període 2000-2019–, l'informe ofereix la primera predicció realista d'un augment inexorable del nivell del mar. Aquests nous i alarmants patrons climatològics es deuen al fet que la regió de l'Àrtic s'està escalfant molt més de pressa que la resta de la Terra: quatre vegades més ràpid que la mitjana mundial al voltant del pol Nord i set vegades més a la regió del mar de Barents. El fet que l'Àrtic s'hagi tornat prioritari a l'agenda internacional no es deu únicament als efectes evidents de l'escalfament global, corroborats per dades científiques. També és perquè a la regió hi ha profunds interessos polítics en joc. Si prenem el Consell Àrtic com a referència, la regió inclou els Estats Units, Canadà, Dinamarca (Groenlàndia i les Illes Fèroe), Islàndia, Noruega, Suècia, Finlàndia i Rússia. Per tant, hi ha un greu perill que les tensions al voltant d'Ucraïna s'estenguin al Nord i tensionin les relacions dels països de l'Àrtic, una regió que, des de l'anomenada iniciativa de Murmansk de Mikhaïl Gorbatxov el 1987 –concebuda per

crear-hi una zona internacional desnuclearitzada– ha estat excepcionalment pacífica i estable, i s'ha caracteritzat per una autèntica col·laboració, però també en el desarmament de la regió. Amb la perspectiva que s'obrin rutes navegables abans impenetrables, l'Àrtic s'està constituint com una nova frontera que ofereix oportunitats per iniciar una nova onada d'extracció de recursos, comerç i navegació mundials. A més, la Xina també ha revelat les seves ambicions globals en tant que observador al Consell Àrtic, amb les seves pressions per internacionalitzar l'accés a la regió i així influir en la governança de l'Àrtic en benefici propi per mitjà del projecte de la Ruta de la Seda Polar.

En aquesta sentit, un altre aspecte destacat de l'actualitat internacional és la celebració del XX Congrés del Partit Comunista Xinès que ha de servir per reforçar el poder del president Xi Jinping i les seves polítiques. Zhuoran Li observa a la revista *The Diplomat* que Xi és el primer líder des de 1978 que no veu el seu poder limitat per la poderosa vella guàrdia del Partit Comunista. Històricament, la vella guàrdia era conformada per líders nacionals jubilats que seguien sent políticament influents a través de les seves xarxes de relacions i dels seus protegits, i exercien un paper de mediadors en els conflictes entre els membres de l'elit, forjant consensos entre faccions i fixant la direcció de la política. Tenien doncs un paper vital en els assumptes de personal promovent seguidors, designant successors i fins i tot apartant un o altre candidat a màxim líder. Així, la consolidació del poder de Xi va ser el resultat del consens entre antics alts dirigents que consideraven que la Xina necessitava un líder més presidencial que disposés d'un poder centralitzat per impulsar reformes difícils. Per consegüent, van donar suport a la consolidació del poder de Xi i a la campanya anticorrupció. No obstant això, la vella guàrdia no s'esperava que l'acaparament de poder per part de Xi anés tan lluny, i que eliminés tots els rivals polítics, independentment del seu origen faccional. Sense el control de la vella guàrdia doncs Xi podria cometre l'error de seguir polítiques extremes i exercir un poder sense control. En aquest sentit, les polítiques exteriors nacionalistes i la política zero-COVID només confirmen la realitat d'aquest perill. També ho demostra el fet que en el discurs inaugural del Congrés, Xi Jinping va insistir que la Xina mai no es comprometrà a abandonar l'ús de la força quan es tracti de la qüestió de Taiwan, que la resolució de la qüestió és un assumpte intern, i ha de ser resolta únicament pel poble xinès. També va afirmar que tot i adherir a la perspectiva d'una reunificació pacífica, la Xina es reserva l'opció de prendre totes les mesures necessàries, inclosa la intervenció armada.

El moviment de protesta de les dones que s'ha estès a l'Iran va molt més enllà d'una reivindicació anti-vel, ja que segons argumenta Emmanuel Razavi a la revista *Conflits*, el país s'enfronta a una crisi econòmica, social i ecològica sense precedents a la qual s'afegeix la brutalitat d'un règim ja molt desgastat. Així, assistim a un moviment de protesta d'una escala sense precedents que travessa totes les capes de la societat, i revela la fractura que existeix entre una joventut a la recerca de la modernitat i un règim violent i desacreditat. Les dones iranianes són les més ben posicionades per dir fins a quin punt el règim ha fet del xador un dels seus pilars ideològics. El seu moviment de revolta va molt més enllà de la simple negativa a portar el vel que les empresona simbòlicament. En efecte, el país viu una crisi econòmica sense precedents des del 1979. Més de la meitat de la població viu per sota del llindar de la pobresa. Mentre que part del territori està format per planes àrides amb un clima semi desèrtic, el cos de la Guàrdia Revolucionària Islàmica, que controla més del 60%

de l'economia, ha permès la construcció de nombroses preses a canvi de suborns substancials. A això s'afegeix el mal estat de la xarxa de tractament d'aigües residuals i l'escalfament global. Com a resultat d'aquesta política desconnectada de les qüestions mediambientals dos terços del país es troben en situació d'estrès hídric i en algunes províncies, poblacions senceres ja no tenen accés a l'aigua potable. Tot i així, encara que la protesta té una escala mai vista és difícil predir com evolucionarà la situació a curt termini i amb quins actors ja que l'Iran disposa poques forces polítiques d'oposició.

Pel que fa a la guerra a Ucraïna, Robbie Gramer i Jack Detsch apunten a *Foreign Policy* que el Kremlin està perdent terreny en l'única regió on semblava que podia trobar més suport. Malgrat els seus importants vincles econòmics i polítics amb Rússia, cap dels cinc països de l'Àsia Central –Kazakhstan, Kirguizistan, Tadjikistan, Turkmenistan i Uzbekistan– no va fer costat a Rússia en les votacions de resolucions de l'ONU que condemnaven la invasió d'Ucraïna, la qual cosa constitueix un dels primers indicadors del malestar causat en la regió per la decisió de Rússia d'anar a la guerra contra un altre país de l'antic espai soviètic. Altres factors també estan soscavant el paper de Rússia com a potència en la seguretat regional. En primer lloc, els enfrontaments militars entre Armènia i l'Azerbaidjan i les tensions frontereres entre Kirguizistan i Tadjikistan, amb l'absència total de reacció per part de Rússia. En crisis anteriors, Rússia havia utilitzat l'Organització del Tractat de Seguretat Col·lectiva per ajudar a sufocar aquest tipus de conflictes. Aquesta vegada no ha estat així ja que Moscou està massa empantanegada a Ucraïna. En segon lloc, els països d'Àsia Central depenen molt de Rússia per mantenir les seves febles economies mitjançant el comerç, la mà d'obra estacional i les remeses enviades pels emigrants. La invasió d'Ucraïna va conduir a sancions i prohibicions a l'exportació que han comprimit l'economia russa i, per extensió, també les d'Àsia Central. Tot i que fins ara les economies d'Àsia Central han demostrat una certa resistència sorprenent, s'enfronten a la inflació i l'augment dels preus de l'energia i dels aliments. Finalment, la pèssima campanya de reclutament ordenada per Putin s'ha convertit de fet en una campanya per amalgamar les minories ètniques de Rússia –inclosos els migrants d'Àsia Central– i utilitzar-les com a carn de canó a Ucraïna. La campanya de reclutament també ha provocat un èxode massiu d'homes russos, amb desenes de milers que marxen a Geòrgia, Armènia i als països d'Àsia Central que ara es troben amb una nova forma de tensió econòmica i política generada per aquesta afluència massiva. Tot i que els llaços econòmics de l'Àsia Central amb Moscou no desapareixeran d'un dia per l'altre, i que els líders de la regió intenten mantenir una certa equidistància en el conflicte, s'estan enviant senyals que no estan massa satisfets, i que la influència de Moscou a Àsia Central comença a minvar cada cop més.

A la revista *Atlantico* Viatcheslav Avioutskii afirma que davant l'increment de les desfetes russes al front ucraïnès les lluites internes es multipliquen al voltant de Vladimir Putin. Així per exemple, fa pocs dies el cap de l'organització paramilitar Wagner, Yevgeny Prigozhin, va criticar públicament el ministre de Defensa rus, Serguei Shoigu i de retruc un dels seus col·laboradors va ser arrestat pels serveis especials de la Guàrdia Nacional. Des de l'inici de la invasió d'Ucraïna, el poder de l'FSB ha crescut en detriment de l'exèrcit i si les coses continuen així, l'FSB podria prendre el relleu en el comandament de la guerra, la cosa que crearia un cert bloqueig ideològic a Rússia, ja que és l'FSB qui més empeny Putin cap a una ruptura real amb Occident. Amb tot no es pot parlar encara d'una guerra oberta ja que si

bé Vladimir Putin ha comès molts errors, també sap com gestionar els diferents clans que conformen l'elit russa. Quan va prendre el poder l'any 2000, existien almenys cinc clans: l'anomenada Família (propers a Ieltsin), els oligarques, els governadors regionals, l'FSB i els liberals. A poc a poc, Putin hi va posar ordre utilitzant els uns contra els altres. Pel que fa a les possibilitats d'un cop de palau contra Putin, Avioutskii afirma que és poc factible ja que la guerra que està tenint lloc a la cúpula de l'estat no és contra Putin sinó entre els diferents clans. I el més poderós és l'FSB, la ideologia del qual és encara més extrema que la de Putin. En darrer terme, el poder personal de Vladimir Putin no està ara mateix en perill tot i que les fissures en l'estructura de poder i les relacions entre els clans podrien començar a fer-lo trontollar.

Bruno Tertrais analitza a la revista *Le Grand Continent* els perills de conflicte nuclear derivats de la guerra a Ucraïna. La doctrina militar russa preveu que en cas d'atac convencional que amenaci l'existència de Rússia, aquesta es considera legitimada per fer ús de les armes nuclears. En aquest context, l'autor planteja si Vladimir Putin acaba de trencar un tabú, fins on pot arribar i fa balanç d'una qüestió complexa. Tertrais considera que el risc d'ús d'armes nuclears sembla extremadament baix, tret que una possible escalada del conflicte porti Moscou a estimar que podria haver-hi una amenaça "existencial" per a Rússia. Això s'infereix dels textos oficials russos i de la pràctica dels exercicis que han elevat el llindar nuclear rus respecte del que era als anys noranta i 2000. Com a recordatori, el text doctrinal de 2020 considera quatre possibles llindars: a) un atac amb míssils contra territori rus; b) un atac nuclear o amb altres armes de destrucció massiva contra Rússia o els seus aliats; c) atacs destinats a provocar una paràlisi del sistema de comandament i control rus; i d) un atac convencional que amenaçaria l'existència mateixa de Rússia. Tertrais també assenyala que s'ha suggerit que l'ús d'armes nuclears tàctiques a Ucraïna seria una opció possible per part de Vladimir Putin. No hi ha consens però sobre aquesta expressió una mica obsoleta, i el tipus d'armes que pot incloure està subjecte a definicions arbitràries. En efecte, una arma nuclear continua sent una arma nuclear independentment del seu abast i de la seva càrrega. L'única manera de distingir les armes "tàctiques" de les que solen qualificar-se com a "estratègiques" és considerar que la primera categoria cobreix els mitjans que no són inclosos als tractats bilaterals de control d'armes perquè no tenen un abast intercontinental. També cal recordar que el seu ús es regeix per les mateixes normes i procediments que les armes "estratègiques" i que l'escenari ucraïnès es presta força malament a un ús d'armes d'aquest tipus. A més, Rússia, d'acord amb l'evolució de la seva doctrina, ha reinvertit relativament poc en aquestes armes durant les dues últimes dècades. El pitjor dels escenaris consistiria més aviat en l'explosió simbòlica d'una arma nuclear, ja sigui a gran altitud o en mar obert, destinada a escampar la por.

Pel que fa a la connexió de Catalunya amb el món, destaca l'article de Manuel Manonelles a *El Nacional* on assenyala que els incidents recents de sabotatge del gasoducte Nord Stream al mar Bàltic ens ha recordat que algunes de les infraestructures claus que condicionen, no sols la geopolítica, sinó que també el nostre dia a dia, passen en gran part en aigües submarines. Una altra d'aquestes infraestructures estratègiques, la importància de les quals és inversament proporcional al seu coneixement públic, també transcorre majoritàriament en l'entorn subaquàtic. Es tracta del cablejat submarí, en general de fibra

òptica i per on circula més del 95% del trànsit d'internet, una espessa i creixent xarxa de cables submarins que connecten el món i per on circula la saba de la nova economia: les dades. Sobta, doncs, que una infraestructura tan crítica i rellevant com aquesta passi alhora tan desapercebuda, tenint en compte que es tracta de l'espina dorsal d'una societat cada vegada més dependent de la seva dimensió digital. És el que els experts anomenen la "paradoxa de la invisibilitat". En els darrers anys, però, la creixent necessitat d'hiperconnectivitat a la qual s'han vist sotmesos els grans conglomerats digitals ha fet que aquests hagin passat de ser simples consumidors del cablejat submarí a esdevenir, primer, els principals usuaris i, segon, els nous promotors dominants d'aquest tipus d'infraestructures; reforçant, per tant, el seu poder quasi omnipotent, i no sols en l'entorn digital. Sigui com sigui, amb la inauguració del Barcelona Cable Landing Station, és a dir del port de cables submarins de Barcelona (a Sant Adrià del Besòs) es fa un pas de gegant en el posicionament de Barcelona, i per tant de Catalunya, en la ruta de les dades mundials. Una ruta que havia quedat pràcticament monopolitzada fins ara, al Mediterrani occidental, per Marsella. Gràcies a aquesta nova infraestructura, darrere la qual es troba AFR-IX Telecom, una empresa de matriu catalana que ha jugat un paper molt important en el cablejat submarí d'una part rellevant d'Àfrica, Barcelona podrà ser port de vuit cables de gran capacitat, dos dels quals ja tenen destinatari. El primer és per MEDUSA, el cable d'alta capacitat promogut per la mateixa AFR-IX Telecom que connectarà tots els països del Mediterrani amb un total de 8.700 quilòmetres de cablejat, amb l'avantatge de ser gestionat per un actor neutral i independent. I el segon –mastodòntic i, aquest sí, finançat en gran part per Meta (Faceebook)– el 2Africa, amb una previsió de 45.000 quilòmetres de cable que connectaran tota la conca mediterrània i, a través del canal de Suez i la Mar Roja cap al sud, tota Àfrica (rodejant-la i seguint cap al Nord la costa d'Àfrica Occidental fins a Portugal i el Regne Unit), i cap a l'est connectant tot el Golf Pèrsic i estenent-se fins a Karachi (Pakistan) i Mumbai (Índia). Un port, això sí de cables, que ressitua Catalunya en el camí correcte de la geopolítica de profunditats submarines.

Pel que fa als afers europeus, l'editorial de *The Guardian* destaca la nova iniciativa del govern escocès de cara a la celebració d'un segon referèndum d'independència. Si com és d'esperar, el Tribunal Suprem dictamina que el Parlament escocès no té competència per convocar unilateralment un referèndum d'independència, la Primera Ministra Sturgeon afirma que convertirà les properes eleccions generals en un plebiscit sobre la qüestió. Davant d'això, és probable que l'oferta d'un possible nou govern laborista a Londres sigui la de transferir més poders a Escòcia com a part d'un pla més ampli per a la devolució. Paral·lelament, la líder de l'SNP també afirma que prefereix que els laboristes ocupin número 10 de Downing Street més que no pas els conservadors. En efecte, els nacionalistes escocesos van trigar dècades a recuperar-se després que el 1979 retiressin el seu suport al govern laborista en minoria, que posteriorment es va ensorrar i va donar pau al llarg període del thatcherisme. Així doncs, el més probable és que els diputats de l'SNP acabin donant suport a les propostes laboristes per reformar un Regne Unit disfuncional.

Paral·lelament, Lou-Eve Popper argumenta a *Le Monde Diplomatique* que des de l'entrada dels Verds al govern escocès el maig de 2021, la primera ministra escocesa, fins aleshores partidària dels combustibles fòssils, ha anat orientant el seu discurs cap a posicions més ecologistes, amb el risc d'alienar-se alguns dels defensors de la independència. Així, arran

de la seva oposició a l'extensió dels camps petrolífers descoberts a les illes Shetland el 2002, Sturgeon és atacada per totes bandes. Pel Partit Conservador, que l'acusa d'haver traspassat la línia vermella i abandonat la indústria escocesa del petroli i el gas, però també pel seu propi camp, el Partit Nacional Escocès (SNP). Un dels tenors de la formació, Fergus Mutch, ha lamentat la seva presa de posició en contra el sector. Una declaració significativa que no sorprèn donada la història d'aquest moviment polític. En efecte, l'SNP va començar a créixer als anys 70, quan es van descobrir els primers jaciments al mar del Nord. Per als nacionalistes, els combustibles fòssils apareixien com un regal, sinònim d'independència econòmica. Quan l'SNP va arribar al poder el 2007, el partit considerava que els hidrocarburs li permetrien alliberar Escòcia de la tutela de Londres i el 2014, durant la campanya del referèndum d'independència, en el seu manifest es preveia que el 8% dels ingressos del nou Estat provindrien dels hidrocarburs. Quan Sturgeon es va convertir en Primera Ministra el 2014, la política oficial escocesa era d'aprofitar al màxim els rendiments dels hidrocarburs però els anys han passat, la crisi climàtica s'ha agreujat i les reserves de petroli estan minvant, així que cada cop més, els independentistes estan promocionant les energies renovables com una nova sortida.

Per la seva banda, el politòleg Jacques Rupnik afirma a *La Vanguardia* que la guerra a Ucraïna ha establert un nou mapa geopolític i que si el procés d'adhesió d'Ucraïna és seriós, cal que la perspectiva de l'ampliació sigui creïble i també incorpori els Balcans. Donar l'estatus de candidat a Ucraïna és un símbol molt fort però els simples gestos al final condueixen a la decepció i el ressentiment, que és el que s'aprecia avui als Balcans. En aquest sentit, l'ampliació no pot reduir-se a tot o res, cal fer ampliacions per fases i que en cada etapa s'afegeixi un llindar pel que fa a la participació a les institucions i l'accés als fons comunitaris. Així, es posaria en marxa una dinàmica positiva que permetria arribar per etapes a la plena integració política. Rupnik també afirma que caldrà pensar a modificar les regles de funcionament de la UE ja que és impensable que el que ja és difícil amb 27 països pugui funcionar amb 37. Perquè aquesta Europa de cercles concèntrics que s'està creant funcioni, el nucli ha de ser fort. Si la UE creu de debò que ha de ser un actor polític, ha de canviar la seva manera de prendre decisions i passar de la unanimitat a la majoria qualificada. Però les resistències són grans i els països més entusiastes respecte de l'adhesió d'Ucraïna i dels Balcans són els d'Europa de l'Est, precisament els més reticents a abandonar la unanimitat. En darrer terme, la guerra a Ucraïna ha demostrat que la Unió Europea ha estat capaç de reaccionar unida però també ha revelat divisions a l'hora de definir Europa com a projecte polític.

En l'àmbit econòmic, durant els últims mesos els mercats financers ha estat molt agitats i ha quedat patent una estrès creixent a l'economia mundial. Es podria pensar que aquests són només els signes normals d'un mercat a la baixa i d'una recessió que s'acosta. Però, tal com revela l'informe especial de *The Economist*, també suposen l'aparició d'un nou règim en l'economia mundial, un canvi que pot ser tan important com l'auge del keynesianisme després de la Segona Guerra Mundial o el canvi cap als mercats lliures i la globalització als anys noranta. En aquesta nova era el món ric podria tenir la possibilitat d'escapar de la trampa del baix creixement dels anys 2010 i abordar grans problemes com l'envelliment demogràfic i el canvi climàtic. Però també comporta perills importants, des del caos financer fins a uns bancs centrals afeblits i la despesa pública fora de control. Les tensions

als mercats són d'una magnitud que no s'havia vist des de fa una generació. La inflació mundial és de dos dígits per primera vegada en gairebé 40 anys. Després d'haver estat lenta a respondre, la Reserva Federal està augmentant els tipus d'interès al ritme més ràpid des de la dècada de 1980, mentre que el dòlar està en el seu màxim dels darrers vint anys, provocant grans tensions financeres fora dels Estats Units. També hi ha una incòmoda sensació que l'ordre mundial que s'està configurant s'està capgirant a mesura que la globalització es debilita i el sistema energètic es fractura després de la invasió d'Ucraïna. Tot això marca el final de l'era de placidesa econòmica que va començar als anys 2010.

Així mateix, la guerra a Ucraïna i les sancions contra Moscou estan alimentant la inflació, especialment a Europa. Com a resposta, el Banc Central Europeu (BCE) està duent a terme una desacceleració de l'activitat davant del risc d'una taxa d'atur més elevada. La zona euro està entrant en recessió, a la vegada que l'economia xinesa també comença a mostrar signes d'esgotament. Raúl Sampognaro considera a *Le Monde Diplomatique* que aquesta situació es deu bàsicament al fet que d'una banda la política xinesa de zero COVID ha demostrat ser cada cop més difícil d'implementar amb l'aparició de la variant Omicron. Això ha implicat mesures restrictives cada cop més massives, que han afectat el cor de l'economia xinesa (sobretot les ciutats de Chengdu i Shenzhen). D'altra banda, la invasió d'Ucraïna ha provocat una nova explosió dels preus de les matèries primeres energètiques i el risc de retallades en el subministrament de recursos essencials, en particular de gas. L'índex de preus de les matèries primeres energètiques calculat per l'FMI va augmentar un 43% durant el primer semestre del 2022. Així, se situa un 162% per sobre del seu nivell pre-COVID. Sampognaro afirma que si les tensions actuals acaben generant una crisi financera, la recessió que s'acosta podria canvia d'escala. A diferència de la crisi de les *subprime*, on les economies emergents havien estat relativament protegides pel suport del dinamisme econòmic xinès, ara la crisi actual afectaria tot el món. Estem doncs davant d'una autèntica crisi de globalització, que revela tots els seus defectes. Primer, amb l'aparició del virus, ja que el seu brot està molt lligat a la crisi ambiental sistèmica, en particular la sobreexplotació dels entorns naturals als països emergents. Després, els xocs econòmics s'estenen mitjançant bloquejos a les cadenes de subministrament i es veuen agreujats pel poder de mercat d'unes poques multinacionals. Finalment, els fonaments de la governança que regeixen la política econòmica establerts durant les últimes dècades corren el risc d'amplificar les tensions en una situació canviant.

Respecte de la sostenibilitat i del canvi climàtic, Laurence Tubiana defensa des de les pàgines de *Le Grand Continent* que en plantejar l'alternativa amenaçadora d'una guerra en què tots els actors perdrien o una pau impossible en un món perpètuament inestable, la crisi climàtica està alterant l'estructura mateixa de les rivalitats geopolítiques. Afirma que la invasió d'Ucraïna genera una convergència de diverses nocions de seguretat: energètica, militar, financera, alimentària, climàtica. Aquests camps habitualment tractats per separat ja no poden ser-ho, ja que aquesta crisi agreuja tots els vectors d'inestabilitat més enllà del propi conflicte. Un augment dels preus de l'energia i les matèries primeres, una inflació que amenaça greument les llars, una ràtio del deute que s'acosta a nivells perillosos per a molts països, l'amenaça d'una recessió econòmica, la reorientació del sistema multilateral per la dinàmica de la nova guerra freda… Davant d'això la resposta europea ha consistit en

vincular l'imperatiu climàtic amb la seguretat energètica mitjançant el pla "RePowerEU"1, accelerant la transició dels combustibles fòssils i, en primer lloc, dels combustibles fòssils russos, com a molt tard el 2027. Però aquesta convergència és sobretot una convergència de crisi, i això també restringeix el camp d'actuació, mentre que els impactes climàtics físics ja es manifesten amb gairebé 1,2 C° d'escalfament. Sense la descarbonització, el futur promet turbulències cada cop més importants, no només amb l'augment dels impactes climàtics, sinó també de la contracció econòmica, la inestabilitat política i financera, així com conflictes i crisis humanitàries sense precedents.

La transició energètica cap a un model sostenible és doncs cada cop més necessària per a la supervivència del planeta i de la humanitat. Tanmateix, José Pedro Teixeira Fernandes argumenta al diari portuguès *Público* que imaginar aquesta transició lliure de greus riscos geopolítics i aspirar a una nova economia verda emancipada de la competència de la geopolítica, és utilitzar un mapa mental simplista i inadequat. Gran part del que es diu i s'escriu sobre la transició energètica avui, fins i tot quan es basa en una sòlida investigació científica, només ens dóna una visió parcial del que és probable que sigui el futur. Això no només es deu a la dificultat per predir el futur, sinó també al fet que els avenços de la ciència sempre impliquen una revisió del coneixement que, en un moment donat, es donava per segur. Avui, a més de la guerra a Ucraïna entre Occident i Rússia, ens trobem en un món marcat per la competència i la rivalitat entre els EUA i la Xina. Tanmateix, molt abans que la rivalitat sino-americana tingués la dimensió que té avui, la geopolítica ja estava soscavant l'abast dels acords ambientals internacionals. Com sempre passa quan hi ha transformacions econòmiques i tecnològiques profundes –i en aquest cas parlem d'una transformació d'enorme magnitud i amb múltiples ramificacions en la vida humana–, hi haurà vencedors i vençuts, i pot sorgir una nova jerarquia del poder mundial. Els càlculs actuals sobre el futur són, doncs, crucials per entendre el comportament polític de les grans potències i què en podem esperar. Cal ser conscients que no ningú facilitarà la transició energètica com volen fer-la els europeus i els occidentals, per moltes crides que es facin al bé comú de la humanitat i a la supervivència del planeta.

Finalment, amb motiu de la concessió del Premi Nobel de Física a tres pioners en la informació quàntica pel seu treball que ha establert les bases de l'anomenada "segona revolució quàntica", Aymeric Delteil ressenya a *The Conversation* els avenços que s'estan produint en l'àmbit de la computació quàntica. De fet, la premsa generalista cada cop fa més referències a l'ordinador quàntic i molts lectors podrien deduir que la humanitat ja disposa d'instruments capaços de superar els ordinadors tal com els coneixem fins ara. De fet, basant-se en els principis fonamentals de la física quàntica, els investigadors i les empreses estan combinant els seus esforços per aconseguir l'ordinador quàntic definitiu, l'anomenat "universal". I si bé és cert que els èxits recents són tan impressionants com prometedors –com per exemple amb la creació del major ordinador quàntic que conté 127 "bits quàntics"– cal ser conscients que aquest no ha estat dissenyat per poder tenir un rendiment útil sinó per ser una prova de concepte. D'altra banda, ja estem a punt de disposar de màquines quàntiques més petites, anomenades "simuladors quàntics", que seran útils per resoldre problemes concrets de física, enginyeria, química o fins i tot farmacèutica. Sembla molt probable que els primers ordinadors quàntics seran doncs molt diferents dels ordinadors omnipotents imaginats al principi i més aviat estaran dissenyats

per realitzar una tasca molt concreta, constituint sens dubte la manera més eficient de completar-la, si no l'única. Les seves aplicacions són múltiples, com per exemple l'optimització de xarxes de distribució, la comprensió dels mecanismes de la fotosíntesi, el disseny de catalitzadors per a fertilitzants, fàrmacs, l'optimització de bateries o cèl·lules solars. En darrer terme, encara que sigui impossible predir si tindrem un autèntic ordinador quàntic "universal", la computació quàntica, sens dubte, formarà part del nostre futur i estructurarà la ciència a llarg termini.

A la vegada, es tracta d'un àmbit que també provoca recels i preocupacions tal com argumenten Mélanie Gornet i Winston Maxwell al mateix mitjà. Subratllen que l'objectiu del futur reglament europeu de la Llei d'IA és crear un marc legal per a tots els sistemes d'Intel·ligència Artificial (IA), en particular els que suposin riscos significatius per a la seguretat o els drets fonamentals, com ara la no discriminació, la privacitat i la llibertat d'expressió o la dignitat humana. En la seva versió actual, l'esborrany de reglament tracta tots aquests riscos de la mateixa manera. Una etiqueta CE indicaria que el sistema d'IA es considera prou segur per ser introduït al mercat, tant si es tracta de seguretat física com de drets fonamentals. El text presentat dóna molta importància a les normes tècniques i a les anàlisis de riscos, amb l'esperança de poder estandarditzar els mètodes d'avaluació. No obstant això, hi ha una tensió entre l'enfocament basat en el risc, proposat per la Comissió, i l'enfocament basat en el respecte als drets fonamentals, defensat pels tribunals i pels treballs del Consell d'Europa. En efecte, tot i que és fàcil imaginar un banc de proves per un criteri de seguretat, com les proves que es fan a les joguines infantils abans de posar-les al mercat, és més difícil avaluar de la mateixa manera la no discriminació, perquè és contextual. Perquè un producte es pugui comercialitzar, els proveïdors han de complir determinades especificacions tècniques definides fora del text de la llei, la majoria de les vegades per mitjà de normes harmonitzades. Molts països tenen grans esperances en aquests estàndards, que podrien ajudar a establir requisits tècnics i legals uniformes per als sistemes d'IA. Per exemple, podrien definir els criteris de qualitat, equitat, i seguretat d'aquests sistemes, i fins i tot reforçar el posicionament estratègic d'Europa en la carrera global per la IA. Però atès que serà impossible garantir l'absència de discriminació des de tots els angles, s'hauran de definir uns llindars de tolerància. Aleshores sorgeix la pregunta: quin és el nivell acceptable d'errors i de quin tipus d'errors estem parlant? El que equival a preguntar-se: quin és el nivell "acceptable" de risc de discriminació? En definitiva, l'etiqueta CE pot ser una gran eina de regulació i governança quan es combina amb estàndards tècnics que ens ajuden a parlar el mateix idioma i comparar sistemes entre ells. En canvi, la decisió de quin és un risc de drets humans "acceptable" mai no es pot delegar a una norma tècnica. És necessari doncs reafirmar la responsabilitat dels proveïdors i usuaris d'aquests sistemes, que han de definir ells mateixos, en el seu context, l'opció més adequada per protegir els drets fonamentals. Aquesta decisió ha de ser justificada i pot ser impugnada, però l'arbitratge definitiu de l'acceptabilitat del risc s'ha de deixar al legislador, al regulador i als jutges.

Il·lustració: Igor Makarevich, "Structures stratigraphiques", 1979

En l'elaboració d'aquesta edició del *Diari de les idees* hi han participat Montserrat Vivó i Martí Serra, estudiants en pràctiques al CETC.

Política internacional i globalització

Branko Milanovic Does the United Nations still exist?

En aquest article Branko Milanović ressenya la pèrdua d'influència de l'organització encarregada de preservar la pau mundial. Denuncia que respecte del problema més gran del planeta, una guerra que ha entrat en el seu vuitè mes entre dos països amb una població conjunta de 200 milions d'habitants, un dels quals posseeix el major arsenal d'armes nuclears i amenaça d'utilitzar-lo, l'ONU ha estat un simple espectador. El secretari general de l'ONU, António Guterres, ha estat poques vegades escoltat. Sobre l'assumpte més important per al qual es van crear la Societat de Nacions i, posteriorment, les Nacions Unides —el manteniment de la pau mundial— no té res a dir sinó tòpics. Ha aconseguit, realitzar un viatge a Kíev i un altre a Moscou. Això és tot. Molts argumenten que el secretari general i el secretariat estan bloquejats pels grans poders. Els cinc membres permanents del Consell de Seguretat poden vetar qualsevol decisió que no els agradi. Això és cert. Però el secretari general té una autoritat moral, si decideix utilitzar-la. Independentment de les grans potències, pot intentar seure els bàndols en conflicte a la taula de negociacions. Pot establir-se a Ginebra, indicar la data en què vol que els «interessats» enviïn els seus delegats i esperar. Si alguns no es presenten, o no li fan cas, almenys sabrem qui vol continuar la guerra i qui no. És l'únic actor no estatal del món amb aquest tipus d'autoritat moral. Tècnicament, el món li ha confiat la tasca de preservar la pau, o almenys l'intent de preservar la pau. I tot indica que ha fracassat. No obstant això, la culpa no és només de Guterres. Els orígens del recent declivi de l'ONU es remunten al final de la guerra freda. A parer de l'autor, tres factors han fet que l'actual ONU sigui possiblement pitjor que fins i tot la desapareguda Societat de Nacions. Primer, és que després de la fi de la guerra freda els Estats Units, que es trobaven en la posició d'hiperpoder, no volien deixar-se travar per cap regla global als seus ulls innecessària. La segona raó és ideològica. D'acord amb les ideologies del neoliberalisme i de "la fi de la història" que van dominar tant els anys noranta i la primera dècada del segle XXI, fer front a la pau i la seguretat mundials ja no era la tasca més urgent de l'ONU. Ajudats per la proliferació d'organitzacions no governamentals (i falses ONG), els nous ideòlegs van ampliar la missió de l'ONU a moltes qüestions subsidiàries en les quals mai hauria d'haver estat implicada, sinó que més aviat s'hauria de deixar a altres organismes governamentals i no governamentals. Finalment, la tercera raó relacionada és financera. A mesura que s'ampliava el mandat de l'ONU, el Banc Mundial i altres institucions internacionals per incloure pràcticament tot allò imaginable, es va fer evident que els recursos proporcionats pels governs eren insuficients. Aquí les ONG es van reunir amb multimilionaris i donants del sector privat. En una sèrie d'accions impensables quan es va crear l'ONU, els interessos privats simplement es van infiltrar en organitzacions creades pels estats i van començar a dictar la nova agenda.

Thibault Muzergues & Kenneth M. Pollack A Stronger But Less Ambitious NATO

Sembla ser que Suècia i Finlàndia s'adheriran a l'OTAN, el que significaría un reforç militar, polític, diplomàtic i geogràfic per Europa. No obstant, hi ha una important advertència que s'ha passat per alt. La incorporació de Finlàndia i, sobretot, de Suècia a l'OTAN pot suposar el final de les missions de l'aliança fora d'Europa. Aquesta idea de lluitar "fora de l'àrea" va sorgir al final de la Guerra Freda, després del col·lapse de la Unió Soviètica, la raó original de l'aliança va desaparèixer, convertint-se així en una organització que fes front a les amenaces més enllà d'Europa. Malgrat l'intent, moltes dificultats van sorgir a l'hora de fer front a amenaces externes, els membres semblen no posar-se mai d'acord en com operar. Aleshores, afegir els dos països nòrdics a l'aliança significa deixar definitivament a fora de l'àrea d'interès temes externs a Europa ja que encara que ambdós paisos tinguin personal militar desplegat fora de la frontera i hagin contribuït a certes operacions de la ONU per mantenir la pau, el més probable es que s'abstinguin de participar en conflictes externs. De fet, la intenció dels Suecs i Finlandesos darrere aquesta decisió ha sigut un moviment de defensa per protegir–se a ells i els països de l'Est i els Balcans de l'amenaça de Rússia. Els dos països nòrdics tenen una opinió pública bastant adversa a fer intervencions militars i més centrada en la neutralitat, ara bé, és l'enfocament suec del dret internacional el que probablement sigui el major obstacle per a les operacions fora de la zona a no ser que es tracti d'un cas d'autodefensa per part d'un membre de l'aliança, complint així les definicions sueques d'un ús legal de la força. Però l'autor recalca que no cal que això sigui vist com un impacte negatiu, ja que els operacions externes mai van arribar a funcionar com en el cas Afganistán. De fet, permetrà a l'aliança obtenir més recursos d'Europa en comptes dels Estats Units, facilitant-li els vincles de la creació de futures "coalicions de voluntaris" que incloguin membres de l'OTAN i farà front a qualsevol victòria que Rússia aconsegueixi a Ucraïna. Tanmateix, és important que amb aquest nou adheriment a l'organització la zona del mediterrani no quedi oblidada ja que sembla ser que ara mateix la prioritat és l'Est i els països bàltics que estan sent amenaçats per Moscú, i els països nòrdics i l'àrtic que estan sota l'amenaça del canvi climàtic. El mediterrani és essencial per Europa ja que no podrà dependre del gas Rus i haurà d'optar per el de països de l'Est del Mediterrani, a més a més també és un punt estratègic per Russia on hi està intentant establir la seva influència, com per exemple a Siria.

Abishur Prakash New geopolitical blocs will govern the future

Aquesta setmana *Politico* ens porta, de la mà de Abishur Prakash, una anàlisi del futur de la geopolítica. L'autor argumenta que estem entrant en una nova fase de l'economia política internacional. Mentre que en el passat l'economia globalitzada i oberta era la norma, estem entrant en una època de fragmentació. La creació de blocs geopolítics i geoeconòmics, ja siguin de caire formal –a través d'aliances— o informal —amb lligams comercials— afectaran tota l'estructura de comerç internacional i els equilibris de poder. L'autor posa diferents exemples començant pel cas de la Aliança del Liti, un càrtel en procés de formació entre Mèxic —que va nacionalitzar la indústria recentment—, Xile, Argentina i Bolívia, les

quatre nacions que controlen la major part de la producció internacional del liti. Un altre cas és la "Chip 4 alliance" entre els EUA, l'Índia, el Japó i Corea del Sud. Un conglomerat creat per disputar el lideratge xinès en la producció de micro-chips. O, fins i tot, la I2U2, una estranya aliança entre els EUA, Israel, l'Índia i els Emirats Àrabs Units, per impulsar la innovació. En resum, el món s'està desplaçant del sistema internacional globalitzat cap un sistema fragmentat. Aquesta fragmentació planificada portarà més impactes per a governs i empreses que veuran afectades les seves cadenes globals de subministrament. En aquest sentit, la pandèmia ha sigut el primer avís cap a aquesta fragmentació. Un dels altres dubtes que aixeca l'article és el rol dels països mitjans. Els aliats tradicionals dels EUA —amb l'excepció del Regne Unit en alguns casos— estan quedant exclosos d'aquests nous blocs. El dilema està en seguir els EUA, amb el risc de tenir un protagonisme ínfim, o establir els seus propis blocs a la regió. Les empreses, que es veuran inevitablement afectades pels blocs que formin els seus governs, també estan formant blocs per la seva pròpia iniciativa. Recentment, SK Telecom i Deutsche Telekom ja han establert la "Metaverse Alliance", i altres empreses ja estan formant noves aliances. A més, no podem oblidar-nos de l'Àfrica, el continent amb més perspectives econòmiques durant aquest segle. La Unió Africana recentment digué als seus empresaris que es preparin per no dependre de ningú internacionalment. Aquestes divisions dins del sistema econòmic internacional són bàsicament ideològiques, quelcom que ha passat sempre però, en aquest cas, s'estan multiplicant per la inseguretat global. En definitiva, el sistema internacional s'està fragmentant. L'autor assenyala algunes qüestions que queden pendents: com conviuran aquests blocs? Com imposaran els seus interessos quan col·lapsin amb un altre bloc oposat?

Martin Quencez & Gesine Weber 10 points sur les recompositions transatlantiques après l'invasion de l'Ukraine

El German Marshall Fund ha publicat el seu estudi anual sobre "Tendències transatlàntiques", basat en enquestes d'opinió realitzades a 14 països a banda i banda de l'Atlàntic. Els autors consideren que l'anàlisi de l'opinió pública permet observar els profunds trastorns viscuts pel panorama polític i estratègic europeu des de l'inici de la guerra a Ucraïna. Alguns dels aspectes més destacats de l'estudi són que Alemanya, França i el Regne Unit segueixen sent, sens dubte, els tres països més influents d'Europa als ulls dels enquestats; que França és un soci menys fiable als ulls de molts aliats; que la Unió Europea és vista com un pilar important de la seguretat nacional dels seus estats membres; i que els europeus preveuen una disminució de la influència dels Estats Units respecte de la Xina en els afers globals. A la vegada, si les reaccions a la invasió russa d'Ucraïna han afectat negativament la imatge d'ambdós països, no s'ha de sobreestimar, per tant, la idea d'una ruptura duradora de confiança entre una part d'Europa i París o Berlín. Finalment, es destaca que els francesos es posicionen amb més claredat que els italians sobre les mesures pro-Ucraïna, ja que només el 39% dels italians està a favor d'un augment dels lliuraments d'armes, i el 59% està a favor de noves sancions contra Rússia.

Nathalie Tocci West must seize on the Global South's state of unease

Els països que fins ara recolzaven Rússia comencen a ser més raticiens en la seva decisió i això és una bona oportunitat diplomàtica per Europa. Això no inclou a Nicaragua, Bielorrusia, Corea del Nord o Siria però si aquells països que s'havien mostrat neutrals o inclus semblava que donaven suport a Moscú, sobretot s'ha vist aquest canvi en el hemisferi sud. Un altre cas molt important és el de la Xina, que ha expressat la seva "preocupació" per la guerra a Putin, que posteriorment va demanar un alto el foc i va rebutjar rotundament l'ús d'armes de destrucció massiva. El primer ministre Indi també ha deixat clar que no és moment per a la guerra, i la Lliga Àrab va enviar un missatge inequívoc al ministre d'Afers Estrangers rus, sobre la necessitat d'un alto el foc immediat. Mentrestant, Turquia continua posicionant-se com a mediador i, juntament amb l'acord sobre el gra negociat durant l'estiu, es compromet amb un comitè de presidents que inclou diversos combatents d'Azov. I encara que encara que manté relacions obertes amb el Kremlin, Erdoğan ha reafirmat el suport d'Ankara a la integració territorial d'Ucraïna a tot el seu territori.A la primera votació de l'assemblea general de l'ONU, 35 països es van abstenir, entre ells la Xina, l'Índia i Sud-àfrica, que representen la majoria demogràfica del món. Això va suposar un xoc per a Occident, que havia donat per fet que el món es mantenia ferm amb Ucraïna però Tot i això, a l'última votació només 19 països es van abstenir cosa que va deixar una imatge més prometedora. Aquest canvi no suposarà una onada a favor d'Occident. Tot i això, sí que significa que els crims de guerra de Rússia, els seus revessos militars i els seus els estralls econòmics mundials estan començant a influir en un replantejament al Sud. És poc probable que el recent discurs de Putin, que situa Rússia com a líder d'una lluita anticolonial contra l'hegemonia occidental, tanqui le esquerdes dels dubtes, i aquí és on la política exterior europea hauria d'intentar ampliar-les. A més a més. La crisi energètica de la UE també és una bona oportunitat per acostar–se a aquests països, però ha de trobar la manera de fer-ho, no tractant els països del Sud Global com a geografies de les quals extreure recursos o sostreure subministraments, sinó com a socis amb qui comprometre's i invertir en la recerca del desenvolupament sostenible.

Jeff D. Colgan Europe's Energy Crisis Is Destroying the Multipolar World

Jeff Colgan argumenta a *Foreign Policy* que la guerra d'Ucraïna ens aproparà cap un món encara més bipolar. Les conseqüències econòmiques de la guerra es noten arreu. No obstant, aquestes estan colpejant especialment Rússia i la Unió Europea. Aquest fet podria acabar de decantar la balança cap a l'hegemonia dels Estats Units i la Xina. Des de 1991 fins el 2008 es visqué un període d'unipolaritat. De 2008 fins a febrer de 2021 de quasi-multipolaritat causat pel creixement de la Xina, el gran pes econòmic de la Unió Europea i el ressorgiment de Rússia. Aquets fets presentaven un sistema que, tot i seguir tenint als EUA com a referent geopolític, tenia diferents equilibris de poder. L'autor argumenta que el conflicte militar i les seves conseqüències en termes energètics, aboca el món a un retorn

a la bipolaritat de la Guerra Freda. Tot i que el poder militar de Rússia no desapareixerà, és predictible una subordinació del gegant asiàtic als interessos xinesos. Al mateix temps, el debilitament d'Europa per la guerra energètica també afecta als EUA, que sempre ha comptat amb la UE com a aliat. La base de l'economia moderna és l'energia barata. Tot i que el sector energètic té un pes molt baix en termes de PIB, la seva especial afectació en la inflació i la producció industrial la col·loquen com un dels béns essencials per la seguretat econòmica d'una nació. Els preus de l'energia europea estan ara deu cops més cars que la seva mitjana històrica. Aquest augment és degut al conflicte amb Rússia, de la qual la UE en depenia en un 40%, i s'ha vist incrementat per les sequeres d'aquest estiu. Aquests fets estan provocaran una gran caiguda en la producció industrial. Els productors d'alumini i fertilitzants estan patint especialment aquests efectes i, tot i que, els països estan omplint els dipòsits abans d'arribar a l'hivern i estan baixant el consum de gas, és més que probable que Europa entri en una recessió en els propers mesos. La UE seguirà essent una regió econòmicament privilegiada, però és esperable una pèrdua de competitivitat internacional que no serà recuperada fins que es realitzi una transició total de la dependència russa. Aquesta tendència, però, ve de lluny. El pes global de l'economia europea és decreixent des de la crisi de 2008 quan, mentre que els EUA es van poder recuperar, la UE va tardar anys en retornar als nivells pre-crisi. Mentre que al 2005 la UE suposava un 20% de l'economia global, al 2030 en suposarà només la meitat. Mentrestant, Europa també està molt endarrerida en termes de potència militar. La UE ha estat molts anys mirant cap una altra banda i recuperar el terreny perdut ara serà molt complicat. Rússia està, fins i tot, en pitjors condicions. Tot i que segueix tenint un gran pes com a venedor de gas i petroli, al llarg termini anirà perdent pes després de la guerra a Ucraïna. L'única opció serà pivotar cap a la Xina sota els seus termes. La construcció de gasoductes serà molt costosa i és esperable una subordinació de Rússia a Xina. Al mateix temps, la crisi energètica no es quedarà a Europa, i ja està arribant a altres regions com Amèrica del Sud, Àfrica o el sud-est asiàtic. La falta d'aliments també està impulsant malestar polític. En conclusió, l'autor argumenta que els EUA han de donar tant suport com puguin a Europa a través del gas natural liquat. No obstant, amb el pes d'Europa declinant els EUA hauran d'augmentar el seu cercle d'aliats i confiar més en les Nacions Unides, el Fons Monetari Internacional i poders "mitjans" com Índia, Brasil o Indonesia. Tot i així, la promoció dels valors democràtics arreu se'n ressentirà.

Zhuoran Li The End of Senior Politics in China

La revista científica *Nature Climate Change* va publicar a finals d'agost un important estudi fet per Dinamarca i Groenlàndia. A partir de dades físiques contundents -mesuraments per satèl·lit de l'enorme disminució de la capa de gel de Groenlàndia durant el període 2000-2019-, l'informe ofereix la primera predicció sòlida d'un augment inexorable del nivell del mar. Aquests nous i alarmants patrons climatològics es deuen que la regió de l'Àrtic s'està escalfant molt més de pressa que la resta de la Terra: quatre vegades més ràpid que la mitjana mundial al voltant del pol Nord i set vegades més a la regió del mar de Barents, al nord d'Europa. El fet que els problemes de l'Àrtic s'hagin tornat de sobte prioritaris a l'agenda internacional en aquests moments no es deu únicament als efectes palpables de l'escalfament global, corroborats per dades científiques noves. També és perquè a la regió

hi ha profunds interessos polítics en joc. Si prenem el Consell Àrtic com a referència, la regió de l'Àrtic inclou els Estats Units, Canadà, Dinamarca (Groenlàndia i les Illes Fèroe), Islàndia, Noruega, Suècia, Finlàndia i Rússia. Però com que Rússia, que actualment ocupa la presidència rotatòria del Consell, està lliurant la seva guerra contra Ucraïna i, en conseqüència, pateix un estricte règim de sancions d'Occident, set dels vuit membres de l'Àrtic van suspendre la seva participació al Consell de març . Per tant, hi ha un greu perill que les tensions al voltant d'Ucraïna s'estenguin al Nord i contaminin les relacions a l'Àrtic, una regió que, des de la "iniciativa de Murmansk" de Mikhaïl Gorbatxov el 1987, concebuda per crear-hi una zona internacional desnuclearitzada, ha estat excepcionalment pacífica i estable, i s'ha caracteritzat per una autèntica col·laboració en molts àmbits polítics tous, però també en el desarmament de la regió. Amb la perspectiva que s'obrin rutes navegables abans impenetrables, l'Àrtic —fins ara relativament buit i tranquil, a banda de les ferotges tempestes d'hivern de tots els anys— està començat a ser ràpidament una nova frontera que ofereix oportunitats per iniciar una nova onada d'extracció de recursos, comerç i navegació mundial, però corre perill de patir per la contaminació, el desenvolupament insostenible i els conflictes polítics i fins i tot armats. L'augment de les tensions polítiques a l'Àrtic també té una dimensió veritablement planetària. Per estrany que sembli, la Xina de Xi Jinping es considera a si mateixa "un Estat gairebé àrtic". Les ambicions globals de Pequín s'han posat en relleu amb les maniobres com a Estat observador al Consell Àrtic, però també amb les seves pressions per "internacionalitzar" la regió i així influir en la governança de l'Àrtic en benefici propi. A més, en el marc de la iniciativa "un cinturó, una ruta" de Xi Jinping –i, en concret, el projecte de la Ruta de la Seda Polar–, la Xina ha fet grans esforços per ampliar la seva influència en aquesta regió de gran valor estratègic. Tot i que hi ha molts interrogants sobre si la Ruta de la Seda Polar serà el pròleg d'un pacte de seguretat àrtic més estret entre la Xina i Rússia, cal destacar que la guerra d'Ucraïna sembla haver frenat, almenys de moment, les activitats conjuntes de la Xina i Rússia a la regió. A la primavera de 2022, Pequín es va trobar de sobte a la corda fluixa, intentant trobar l'equilibri entre les seves relacions amb Rússia i amb Occident. També és crucial el fet que la Xina no ha pogut fer servir la plataforma inactiva del Consell Àrtic. Tampoc ha aconseguit tirar endavant diversos dels projectes de la Ruta de la Seda Polar als territoris àrtics del nord d'Europa i Amèrica del Nord amb què buscava reforçar el seu prestigi: ni la connexió ferroviària entre el nord de Finlàndia i Noruega, ni l'adquisició de terres a Islàndia i una explotació minera d'urani i terres rares a Groenlàndia, ni la compra d'accions al gas natural liquat d'Alaska. En definitiva, és clar, doncs, que en aquesta conjuntura de tensions polítiques i temperatures en augment, l'Àrtic és la regió que més hem de vigilar. L'Àrtic és la nova frontera tant del clima com de la geopolítica.

Tom Mitchell China's Communist party at the forefront as Xi Jinping's coronation looms

Xi Jinping és el primer líder des de 1978 que no veu el seu poder limitat per la poderosa vella guàrdia del Partit Comunista. Històricament, la vella guàrdia era conformada per líders nacionals jubilats que seguien sent políticament influents a través de les seves xarxes i dels protegits. Sempre havien tingut un paper important en la política xinesa exercint un paper de mediadors en els conflictes entre els membres de l'elit, forjant consensos entre

faccions i fixant la direcció de la política. Tenien doncs un paper vital en els assumptes de personal promovent seguidors, designant successors i fins i tot apartant el màxim líder. D'altra banda, la vella guàrdia garantia un control addicional al màxim líder a la vegada que prevenia qualsevol desviació política de la reforma i l'obertura en els últims 40 anys. A més, estabilitzaven el procés de presa de decisions vetllant per les normes polítiques. La consolidació del poder de Xi va ser el resultat del consens entre els alts dirigents. Pensaven que la Xina necessitava un màxim líder més "presidencial" amb poder centralitzat per impulsar reformes difícils. Així doncs, van donar suport a la consolidació del poder de Xi i a la campanya anticorrupció. No obstant això, la vella guàrdia no s'esperava que la consolidació del poder de Xi anés tan lluny, i que eliminés tots els rivals polítics, independentment del seu origen faccional. Sense el control de la vella guàrdia, l'autor adverteix que Xi podria cometre l'error de seguir polítiques extremes amb un poder sense control. En aquest sentit, les polítiques exteriors nacionalistes i la política zero-COVID només confirmen aquest perill.

Emmanuel Razavi Iran: quand les femmes défient le régime des mollahs

El 1 d'Octubre la República Popular la Xina va celebrar el seu 73è Dia Nacional. L'aniversari marca l'inici del que serà gairebé un mes complet de celebració patriòtica, que culminarà amb el nomenament sense precedents de Xi per a un tercer mandat com a secretari general del partit i cap de les forces armades xineses en un congrés quinquennal del partit l'obertura del qual està prevista pel 16 d'Octubre. Xi Jin Ping ha aparegut l'exposició en què es promocionen els "èxits de la nova era" de la Xina durant els seus dos primers mandats. Aquesta ha sigut la seva primera aparició pública des que va assistir a una cimera de seguretat regional i es va reunir amb Putin el 15 de setembre a Uzbekistan. L'exposició forma part d'una llarga campanya de propaganda que ha exposat l'argument perquè Xi governi tota la vida si així ho decideix. A l'últim congrés del partit al 2017, Xi no va nomenar un successor obvi i la constitució va ser modificada posteriorment pel CNP per permetre-li complir tres o més mandats com a president. També s'ha especulat amb la possibilitat que Xi revisqui i assumeixi el títol de president del partit, ostentat durant 33 anys per Mao Zedong. No obstant, els més crítics amb les seves polítiques esperaven que en aquest congrés, Li, l'antic rival de Xi en el partit , li fes front ja que algunes de les seves decisions més controvertides facin que l'economia el país disminueixi un 3%. Ja se sap que en èpoques de crisi el règim té tendència en recentralitzarse, com ha sigut en aquest cas, eliminant els límits dels mandats presidencials i fent les revisions constitucionals afirmant així que el país funciona "sota la direcció del Partit Comunista Xinès", un parany que el PCC considera que li dona dret a criminalitzar el discurs "antipartit" ", les protestes i altres drets civils consagrats constitucionalment.

Kristina Spohr El Ártico es la nueva frontera geopolítica y del clima

El moviment de protesta feminista que s'ha estès per tot el país des de l'assassinat de

Mahsa Amini per part de la policia moral el 16 de setembre passat va molt més enllà d'una simple reivindicació anti-vel. A parer de l'autor, l'Iran s'enfronta a una crisi econòmica, social i ambiental sense precedents a la qual s'afegeix la brutalitat d'un règim molt desgastat. Argumenta que la República dels mul·làs s'enfronta a un moviment de protesta d'una escala sense precedents que travessant totes les capes de la societat, i treu a la llum la fractura que persisteix entre una joventut a la recerca de la modernitat i un règim alhora violent i desgastat. Tot i que les dones sempre han tingut un paper important a la societat iraniana, avui marquen la seva oposició a la República Islàmica traient-se o cremant els seus vels en públic. Les dones iranianes, especialment socialitzades, són les més ben posicionades per dir fins a quin punt ha fet del xador un dels seus pilars ideològics. El seu moviment de revolta va molt més enllà de la simple negativa a portar el vel que les empresona simbòlicament. Perquè la societat iraniana està sense alè. El país, que té 83 milions d'habitants, viu una crisi econòmica sense precedents des del 1979. Més de la meitat de la població viu per sota del llindar de la pobresa i milions d'iranians lluiten per alimentar-se cada dia. Mentre que part del territori està format per planes àrides amb un clima semidesèrtic, el Cos de la Guàrdia Revolucionària Islàmica, que controla més del 60% de l'economia, ha permès la construcció de nombroses preses a canvi de suborns substancials. A això s'afegeix el mal estat de la xarxa de tractament d'aigües residuals i l'escalfament global. Resultat d'aquesta política màfia desconnectada de les qüestions mediambientals: dos terços del país es troben en situació d'estrès hídric i en algunes províncies, poblacions senceres ja no tenen accés a l'aigua potable. Això no obstant, l'autor considera que és massa aviat per dir si els manifestants podran fer retrocedir els mul·làs. Si bé el seu moviment transcendeix totes les categories socioeconòmiques iranianes -incloses les classes treballadores- i s'estén a tot el territori, els manifestants s'enfronten a una reacció extremadament brutal de les autoritats. Encara que la protesta, de la qual les dones són les primeres heroïnes, té una escala sense precedents, és difícil veure com es pot superar un sistema teocràtic tan violent. Sobretot perquè l'Iran té poques forces polítiques d'oposició. És difícil doncs predir com evolucionarà la situació a curt termini i amb quins actors. No obstant això, una cosa és certa: el moviment de revolta liderat per les dones té el suport de la majoria dels iranians. Per tant, els mul·làs no només estan perdent la batalla generacional, sinó també la poca legitimitat que els quedava als ulls de la població.

Robert Muggah & Mac Margolis La desinformación ensombrece las presidenciales de Brasil

Després de la celebració de la primera volta de les eleccions presidencials al Brasil, els autors alerten de que l'ombra de la desinformació a les xarxes socials plana sobre el procés electoral, com ja va passar el 2018. El president Jair Bolsonaro i el seu entorn han demostrat ser experts en inundar les xarxes socials i els serveis de missatgeria amb *fake news* i denúncies de conspiració sobre el seu rival, l'expresident Lula da Silva. Les *fake news* que es publiquen a les xarxes socials probablement van ajudar que l'actual president reduís la distància que el separava de Lula a la primera volta del 2 d'octubre, en què va tenir uns resultats molt millors del que preveien els sondatges. Mentre Bolsonaro i Lula es preparen per a la segona volta el 30 d'octubre que ve, s'espera que la maquinària de desinformació de l'extrema dreta es posi en marxa. En efecte, els atacs digitals no només

entelen la reputació i intimiden els opositors, sinó que també mobilitzen els votants. Durant la campanya del 2022, polítics i pastors evangèlics influents van difondre rumors a Facebook que Lula planejava tancar esglésies i perseguir els seus seguidors. Les acusacions sobre la croada anticristiana de Lula van arribar a 142 milions de comptes de Twitter, reforçant l'afirmació de Bolsonaro que només ell podia protegir els fidels. Aquestes tàctiques semblen estar funcionant, com ho van fer el 2018, amb una part considerable del vot evangèlic migrant de Lula cap a Bolsonaro els últims mesos. Així doncs, el civisme, el joc net i el discurs públic basat en fets estan donant pas a les postveritats i a les difamacions polítiques potenciades digitalment. Un terç dels brasilers es consideren evangèlics, un grup demogràfic crític que representat un electorat de 156 milions de persones, sobretot entre els votants de baixos ingressos que sovint decideixen les eleccions.

Eva Thiébaud Course à l'atome au Proche-Orient

Tot i la seva represa després de l'elecció de Biden als Estats Units, les negociacions entre els països occidentals i Teheran sobre la qüestió nuclear iraniana han avançat poc. Convençuts que la República Islàmica busca adquirir la bomba, els països de la regió, l'Aràbia Saudita al capdavant, també estan desenvolupant programes, que res diu que no s'estendran a l'àmbit militar. En no tenir cap problema de finançament, els països del Golf s'han estat plantejant, des de finals dels anys noranta, posar en marxa programes nuclears civils; però el desastre de Fukushima el 2011 va congelar temporalment la majoria dels projectes. Només els Emirats Àrabs Units han optat per mantenir la seva estratègia. Amb una capacitat total de 5,6 gigawatts (GW), la central elèctrica de Barakah a la costa del golf Aràbic permetrà de cobrir el 25% de la demanda elèctrica dels Emirats. Els treballs ja estan molt avançats. Dels quatre reactors previstos, dos ja s'han posat en funcionament. Però els projectes de l'Aràbia Saudita són més preocupants que els dels Emirats. Després d'anunciar grans plans a principis dels anys 2010, Riad va reorientar els seus objectius civils el 2017 al voltant d'un projecte nacional d'energia atòmica liderat per l'entitat governamental King Abdullah City per a l'energia renovable i atòmica (KA-Care). Inclou la construcció de petits reactors modulars i una central elèctrica de dos reactors amb una capacitat de 2,8 GW. Per evitar que les tensions creixin i una carrera cega per l'àtom, la rehabilitació de l'acord nuclear iranià és, per tant, crucial. Aquest text és el més complet de la història de la no proliferació. La generalització dels seus principis a la regió podria ser la millor manera d'aconseguir una zona lliure d'armes nuclears.

Halil Karaveli Turkey: from polarisation to pluralism

En aquest article de Social Europe, Halil Karaveli analitza les perspectives de victòria del partit republicà CHP en front d'Erdogan a les eleccions presidencials de juny del 2023. Kemal Kılıçdaroğlu, líder del CHP, anuncià aquest passat setembre la seva candidatura a les eleccions si és escollit pel seu propi partit. A part del partit republicà, l'Aliança Nacional de l'oposició compta amb liberals, nacionalistes, islamistes i conservadors. Tots ells s'han compromès amb la revisió de la constitució actual que dona poders il·limitats al president, per a retornar a la separació de poders i l'imperi de la llei. Les enquestes mostren a

l'aliança amb possibilitats després que les polítiques d'Erdogan hagin empobrit a gran part de la població i la inflació segueixi desbocada. Tot i així, històricament Turquia ha estat un país conservador. L'arribada d'un centre republicà lleugerament situat a l'esquerra seria una novetat. El partit d'Erdogan ha aconseguit estigmatitzar a l'oposició com una elit cultural, i erigir-se a ell mateix com el defensor dels valors tradicionals del poble. No obstant, gran part dels partits de la coalició defensen retornar a la Convenció d'Istanbul pels drets LGTB de la qual Erdogan va sortir l'any passat. Un signe que les coses poden estar canviant dins la societat turca. El CHP, explica l'autor, va ser format el mateix any que la República de Turquia com la branca política de Kemal Atatürk, que governà en un règim de partit únic fins el 1950. Format per elits culturals i grans tenidors, el partit es va haver de reformar i avançar cap a posicions d'esquerres per apel·lar als votants durant la segona part del segle XX. Kılıçdaroğlu ha intentat recuperar una tradició de populisme d'esquerres combinada amb l'atracció dels conservadors religiosos. Aquesta combinació va portar al CHP als seus màxims resultats el 1970. Igual que Bülent Ecevit, que va arribar al govern després de formar coalició amb els islamistes, el president del CHP està intentant desprendre al seu partit de l'àuria de rebuig de la religiositat. No obstant, el passat tampoc és esperançador ja que Ecevit va perdre el govern dos anys després d'entrar-hi pels atacs de l'extrema dreta contra l'esquerra. Tot i que Kılıçdaroğlu ha mostrat una actitud centrista, segueix volent nacionalitzar les empreses que es beneficien del capitalisme d'estat d'Erdogan i, recentment, ha criticat el "neoliberalisme salvatge" pels seus efectes sobre el medi ambient. A més, Kılıçdaroğlu és aleví, és a dir, forma part d'una minoria religiosa a Turquia —dominada pels sunnites— i aquest fet aixeca molta oposició dins l'ultra-dreta. La clau de l'elecció segueix estant en la tolerància entre els aliats de la dreta nacionalista i els kurds. Sense el suport dels kurds no es guanyaran les eleccions, però, al mateix temps, les crides republicanes als kurds molesten als aliats de la dreta, que encara no s'han reconciliat amb la diversitat ètnica i cultural de la Turquia moderna. En definitiva, Kılıçdaroğlu i el CHP tenen la difícil tasca d'equilibrar els seus aliats. Només amb una mobilització massiva i l'acceptació de la dreta d'apel·lar els als kurds, es podrà defensar, defensa l'autor, el futur de la democràcia turca.

Muhammad Dan Suleiman Cómo puede África occidental frenar el yihadismo

Actualment, els conflictes gihadistes formen part de la conjuntura política de l'Àfrica occidental tenint en compte la resistència que els grups islamistes militants plantegen a les diverses campanyes que es llancen per contrarestar-los. Els països que s'han vist més afectats són la zona del Sahel: Burkina Faso, Mali i Níger. La Comunitat Econòmica dels Estats de l'Àfrica Occidental (CEDEAO) està fent front a aquests atacs en els països fronterers amb el Sahel per fer front a la crisi de seguretat que a més de morts, ferits i persones desplaçades, deteriora la confiança en la capacitat dels països per governar i recolzar economies. Atès que l'amenaça és cada cop més regional i no tant a nivell nacional, els grups terroristes individuals són menys rellevants; en canvi, les coalicions gihadistes, com l'Estat Islàmic al Gran Sàhara (EIGS) i Jama'a Nusrat ul-Islam wa al-Muslimin (JNIM) cobren cada vegada més importància. Això mostra que els grups militants islamistes estan consolidant la seva presència i posen a prova les fronteres nacionals i les

nombroses mesures per lluitar contra el terrorisme. A més a més, les accions dels grups islamistes militants els presenten cada cop més com a cèl·lules criminals implicades en activitats de negoci delictives i polítiques destructives i actuen menys com a organitzacions nascudes del descontentament que busquen el puritanisme religiós. Els elements i actors de la militància islamista són diferents en relació amb el tipus de presència, el modus operandi, les motivacions fonamentals l'equilibri de poder entre ells i els altres. Per tant, els països costaners occidentals del continent africà han de crear polítiques d' antiterrorisme exhaustives basades en la seva sostenibilitat al llarg termini abstenint varies zones a la mateixa vegada que no es poden deixar de contemplar les mesures de curt. El que funciona en un lloc no ha de funcionar necessàriament en un altre per tant les campanyes militars poden funcionar a l'Iraq, per exemple, però poden no ser efectives al Sahel. Un primer pas per frenar la situació seria que els països costaners reconeixessin que les decisions i les declaracions podrien ser part del problema. Per exemple, l'operació d'emboscada de membres sospitosos de pertànyer a Boko Haram el 2009 i que es va saldar amb la mort del capitost Mohammed Yusuf va impulsar el grup a reforçar la seva posició militant. Les declaracions polítiques i les mesures també poden fomentar la islamofòbia i legitimar la retòrica de la militància. A més, les pràctiques de vigilància poden tenir efectes adversos Les declaracions polítiques i les mesures també poden fomentar la islamofòbia i legitimar la retòrica de la militància, a més, les pràctiques de vigilància poden tenir efectes adversos. Finalment altres iniciatives essencials són la necessitat d'un lideratge africà que encapçali les mesures polítiques de resposta i la cooperació multilateral, especialment de la mà d' organitzacions intergovernamentals.

Thomas Burgel L'alignement de l'Arabie saoudite avec la Russie est un désastre total

A finals de setembre i després de la cimera del G7, la Unió Europea va anunciar la que considerava com una de les armes més efectives per assecar les finances de Moscou mentre lluitava contra la seva pròpia crisi energètica: un límit al preu del petroli. Unes setmanes després, i tot i que el continent encara no ha aconseguit deixar de dependre energèticament de Rússia, Occident ha vist com el seu pla se n'anava en orris. En efecte, liderats per l'Aràbia Saudita i amb el suport de Rússia, davant d'una forta caiguda del preu del cru, els països de l'OPEP han anunciar la seva decisió de reduir la seva producció de petroli en dos milions de barrils diaris a partir de novembre, l'equivalent al 2% del mundial. Paral·lelament, mentre que Riad havia fet d'intermediari en un intercanvi de presoners entre Kíev i Moscou aquest estiu, és tota la política de l'administració Biden al Golf la que es posa en dubte, després d'una visita del president nord-americà amb pocs resultats i que alguns havia qualificat d'humiliant per als Estats Units. La Unió Europea també té motius de queixa. En augmentar així el preu del cru, la decisió del càrtel del petroli torna a excloure l'Índia i la Xina de la seva estratègia davant Rússia. Els dos països, que semblaven una mica allunyats durant les últimes setmanes dels lliuraments de petroli rus a preus de descompte, tenen més probabilitats de tornar a caure en els braços de Moscou a mesura que el preu mundial del cru augmenta bruscament. A Europa com als Estats Units, aquesta retallada de la producció mundial també corre el risc de tombar algunes de les costoses polítiques posades en marxa per frenar els preus de l'energia i la inflació. Paral·lelament,

ajudarà a omplir les arques del Kremlin, sens dubte encantat de poder finançar amb més facilitat en els propers mesos una guerra a Ucraïna que està perdent sobre el terreny, així com a llarg termini des del punt de vista econòmic.

Robbie Gramer & Jack Detsch Russia Is Losing Its Clout in Central Asia as Ukraine War Spirals

Els autors assenyalen que tot i que el Kremlin intenta contrarestar els esforços d'Occident per aïllar-lo diplomàticament a l'escenari global, sembla que està perdent terreny en l'única regió on semblava que podia trobar més suport. Malgrat els seus importants vincles econòmics i polítics amb Rússia, cap dels cinc països de l'Àsia Central —Kazakhstan, Kirguizistan, Tadjikistan, Turkmenistan i Uzbekistan— no va fer costat a Rússia en un parell de resolucions de l'ONU que condemnaven la invasió d'Ucraïna al març i a l'abril. un dels primers indicadors del malestar causat en la regió per la decisió de Rússia d'anar a la guerra contra un altre país postsoviètic. Hi ha altres indicis que els països d'Àsia Central no estan tan interessats a mantenir-se a l'òrbita de Rússia com abans, alguns més cautelosos i subtils que d'altres. Kazakhstan s'ha negat rotundament a reconèixer les regions separatistes d'Ucraïna dirigides per governs titella pro-russos. Existeix doncs una creixent fricció entre el Kremlin, els seus representants i les elits locals. Altres tres factors també estan soscavant el paper de Rússia com a potència en la seguretat regional. En primer lloc, els enfrontaments militars entre Armènia i l'Azerbaidjan i les tensions frontereres entre Kirguizistan i Tadjikistan, amb l'absència total de reacció per part de Rússia. En el passat, Rússia havia utilitzat l'Organització del Tractat de Seguretat Col·lectiva, per ajudar a sufocar aquest tipus de conflictes i disputes. Aquesta vegada no ha estat així ja que Moscou està massa empantanegada a Ucraïna. En segon lloc, tots els països d'Àsia Central depenen molt de Rússia per mantenir les seves economies anèmiques, mitjançant el comerç, la mà d'obra estacional i les remeses. La decisió de Rússia d'envair Ucraïna va conduir a sancions i prohibicions a l'exportació occidentals i internacionals que han comprimit l'economia russa i, per extensió, les economies d'Àsia Central. Fins ara, les economies d'Àsia Central han demostrat una certa resistència sorprenent, però s'enfronten a la inflació i l'augment dels preus de l'energia i els aliments. Finalment, la pèssima campanya de reclutament ordenada per Putin. Els esforços de Rússia per mobilitzar almenys 300.000 reclutes per frenar les pèrdues a Ucraïna s'han convertit en una campanya per aglutinar les minories ètniques de Rússia —inclosos els migrants d'Àsia Central— i precipitar-les cap a la primera línia d'Ucraïna com a carn de canó. La campanya de reclutament també ha provocat un èxode massiu d'homes russos, incloses desenes de milers a Geòrgia, Armènia i països d'Àsia Central que ara es troben amb una nova forma de tensió econòmica i política per l'afluència migratòria massiva. Tot i que els llaços econòmics de l'Àsia Central amb Moscou no es dissiparan d'un dia per l'altre, i els líders de la regió intenten mantenir una certa equidistància en el conflicte, estan enviant senyals que no estan massa satisfet, i està clar que la influència de Moscou a Àsia Central comença a evaporar-se.

Anton Troianovski & Neil MacFarquhar Blunt Criticism of Russian Army Signals New Challenge for Putin

L'article destaca les dificultats de l'exèrcit rus a Ucraïna i els efectes sobre l'estabilitat del govern de Putin. Anton Troianovski i Neil MacFarquhar assenyalen que els errors estratègics de Rússia a la invasió d'Ucraïna estan promovent una onada de critiques que provenen dels propis defensors de la invasió. Putin té un problema amb la gent dins les seves pròpies files ja que la guerra no està sortint com s'esperava. Recentment, el sub-governador de la zona de Kherson ha afirmat que el ministre de defensa hauria de "disparar-se a ell mateix" per com s'està conduint la guerra. Aquestes declaracions públiques no són habituals dins de l'exèrcit. Des del mes passat, la frustració ha crescut dins dels defensors de la invasió, però, recentment, aquest desencantament creix dins el mateix comandament rus. Per exemple, membres del Parlament també han demanat una investigació respecte els problemes de subministrament a l'exèrcit. Hi ha indicacions que la polèmica declaració pública és una mostra del conflicte intern de les elits governants russes després que l'exèrcit, suposadament la institució més forta i amb el pressupost més gran del país, hagi mostrat les seves deficiències. Quan la guerra començà, Putin va atacar despietadament els pocs espais de llibertat d'expressió que quedaven i va deixar via lliure per la propaganda. No obstant, els autors assenyalen que aquests espais controlats pel govern s'estan tornant en contra seva, una situació que Putin no controla i que no s'ha viscut abans. Les preguntes estan començant a aparèixer i s'han multiplicat amb els errors de mobilització. L'article assenyala diversos casos d'errors, entre ells la mobilització d'homes de més de cinquanta anys i amb alguna discapacitat. En aquest cas serà difícil per Putin culpar a tercers ja que ha pres el lideratge total de la guerra i, des d'un inici, la va presentar com a projecte personal i de país.

The Economist Ukraine's military success is reshaping Russia as well as the war

Després de que Rússia annexes les quatre regions ucraïneses tot eren cants de victòria per part del president, fins que l'exèrcit ucraïnès es va obrir pas als dos extrems d'un vast front que s'estén des del Mar Negre al sud fins a la regió del Donbàs. Després d'un llarg estancament durant l'estiu, la guerra ha adquirit una fluïdesa sobtada. Els generals ucraïnesos creuen que poden aconseguir més victòries en les tres o quatre setmanes que falten abans que els soldats russos recentment mobilitzats comencin a aparèixer amb força. Però l'envestida ucraïnesa es podria reduir aviat ja que l' exèrcit ha estat a l'ofensiva durant més d'un mes, devorant municions i esgotant les tropes. No obstant això, fins i tot si les ofensives terrestres s'aturen, Ucraïna utilitzarà els seus míssils Himars subministrats pels Estats Units per martellejar les casernes i dipòsits russos. No obstant això, fins i tot si les ofensives terrestres s'aturen, Ucraïna utilitzarà els seus míssils Himars subministrats pels Estats Units per martellejar les casernes i dipòsits russos. De moment, no hi ha senyals de cap amenaça immediata per al govern de Putin, encara que a Moscou corren rumors d'una imminent llei marcial i del tancament de fronteres. A alguns funcionaris europeus els preocupa que Rússia aconsegueixi crear moltes unitats d'infanteria bàsica que, com a

mínim, puguin ocupar posicions defensives. Però la majoria dubta que Rússia pugui entrenar, equipar i subministrar centenars de milers de tropes fresques. Però hi ha molt més que això darrere aquesta problemàtica, no és l'únic pla de Rússia intentar sotmetre a Ucraïna, Rússia també podria esperar desprendre's d'alguns dels seus partidaris occidentals. Els funcionaris europeus sospiten que els atacs als dos oleoductes Nord Stream al Mar Bàltic el 26 de setembre van ser duts a terme per Rússia com una advertència, agreujant la crisi energètica d'Europa. Finalment, la guerra ha provocat un canvi profund en la visió d'Occident sobre Ucraïna que disminueix les possibilitats de Putin de sembrar la divisió. Al febrer, Ucraïna era vista com un antic estat soviètic típicament corrupte que inevitablement seria colpejat per Rússia i al Juny se li va donar la benvinguda oficial com a candidat a l'adhesió a la Unió Europea.

Viatcheslav Avioutskii Cette guerre souterraine entre factions qui semble s'ouvrir au sommet du pouvoir en Russie

L'article subratlla que les lluites internes es multipliquen a l'ombra de Vladimir Putin. Així, fa poca dies el cap de l'organització paramilitar Wagner, Yevgeny Prigozhin, va criticar públicament el ministre de Defensa rus, Serguei Shoigu i un dels propagandistes de Prigozhin, Alexey Slobodenyuk, va ser arrestat pels serveis especials de la Guàrdia Nacional propers a Putin. Des de l'inici de la invasió d'Ucraïna, el poder de l'FSB ha crescut, sobretot davant l'exèrcit. Si les coses continuen així, l'FSB podria prendre el relleu, cosa que crearia un cert bloqueig ideològic a Rússia, ja que és l'FSB qui més empeny Putin cap a una ruptura real amb Occident. També va ser l'FSB qui va orquestrar l'aniquilació de tota oposició política, amb el pretext de lluitar contra la cinquena columna. Amb tot no es pot parlar d'una guerra oberta ja que si bé Vladimir Putin ha comès molts errors, també és conegut per ser un bon tàctic i sap gestionar perfectament els diferents clans. Quan va prendre el poder l'any 2000, hi havia almenys cinc clans: la Família (propers a Ieltsin), els oligarques, els governadors regionals, l'FSB i els liberals. A poc a poc, els va posar tots en línia, utilitzant els uns contra els altres. Actualment, s'ha de trobar un responsable dels contratemps russos i Sergei Shoigu, que va començar la seva carrera en la vida civil, és l'objectiu perfecte. El seu acomiadament podria ser una solució per a Putin. Però si fos acomiadat, qui podria substituir-lo? No hi ha cap successor natural, cosa que complica les coses a Putin. Pel que fa a les possibilitats d'un cop de palau contra Putin, l'autor afirma que ho veu poc factible ja que la guerra que està tenint lloc a la cúpula de l'estat no és contra Putin sinó entre els diferents clans. I el més poderós és l'FSB, la ideologia del qual és encara més extrema que la de Putin. En darrer terme, argumenta que el poder personal de Vladimir Putin és de moment immutable. Tanmateix, tota l'estructura que hi ha actualment i les relacions entre els clans podrien començar a trontollar. Si la jerarquia militar, estatal i administrativa s'enfonsa, Rússia viurà una terrible crisi política. Això podria pertorbar la societat i l'esforç bèl·lic, però aquesta crisi, si es produeix, no necessàriament significarà el final del regnat de Putin.

Adam Hochschild Why Putin Made Peace With the Soviets' Archenemies

La Guerra de Putin ha impactat el públic especialment per la seva crueltat. S'han vist imatges i s'han denunciat crims de tortura, violacions o robatoris. Aquesta violència, indica més una voluntat d'humiliar i deshumanitzar als ucraïnesos que de guanyar territori i, tot i que desgraciadament moltes guerres son així, no necessàriament ho han de ser. Aquests patrons no es poden entendre sense la formació de Putin als serveis secrets i la seva passió imperialista. Amb la voluntat de retornar a l'època imperial de Rússia, Putin ha reformat plans d'estudis amb la voluntat d'oferir una nova versió de la història russa. Adam Hochschild ens assenyala que aquest canvi també es troba en el discurs oficial sobre la guerra civil russa que enfrontà durant quatre anys a blanc i rojos abans del triomf de l'estat soviètic. Aquesta guerra va tenir moltes semblances a la d'avui: violència extrema, por a la intervenció exterior, refugiats amb grans nivells educatius i tensió entre l'imperi i regions que volien la independència. Abans d'aquesta guerra civil, el règim tsarista regnava amb mà dura la gran extensió russa. Començant el segle setze, el règim estava basat en la servitud i la repressió. Durant la seva història cinc tsars van ésser assassinats. La revolució d'octubre va ser un altre d'aquests episodis que afectaren la part superior del comandament. La guerra civil, en canvi, va afectar tot el país en un caos que durà quatre anys i que, segons les estimacions de Anthony Beevor va provocar dotze milions de morts. Aquesta guerra s'ha desestimat des d'Europa durant masses anys, però ens ajuda a entendre en gran mesura la societat russa d'avui. Els rojos, és a dir, els comunistes, es van fer amb el control de les grans ciutats de Moscou i Petrograd (Sant Petersburg) al començar la revolució i van obtenir la majoria de la indústria. Per l'altre banda, els blancs que, tot i que comptaven amb una petita proporció de demòcrates, la majoria defensaven l'antic règim, van atacar pels flancs exteriors de Sibèria, Ucraïna i Polònia. La guerra va entrar en una etapa cruenta que ens recorda a la invasió d'Ucraïna. Els "altres" eren traïdors a la pàtria i a un ideal comú, i les tortures, exhibicions de cossos i violència contra les dones van ser la norma. Un fet sovint oblidat és la presència externa a la guerra en favor als blancs. Al voltant de 200.000 tropes estrangeres van trepitjar Rússia. Aquesta intervenció va deixar una gran cicatriu a la societat russa. Aprofitant la guerra civil, Finlàndia i els països bàltics van aconseguir la seva independència. Ucraïna ho va intentar, però no ho aconseguí. Una de les poques coses en què blancs i rojos estaven d'acord era en mantenir l'antic imperi. Avui, Putin està intentant recuperar l'herència dels blancs a Rússia i reconciliar-se amb el passat tsarista i imperialista. La crueltat russa a Ucraïna ens recorda a la guerra civil, un conflicte que, argumenta l'autor, segueix tenint una ombra molt llarga en la societat russa.

Catalunya, Espanya, Europa

Manuel Manonelles Geopolítica d'aigües profundes

En aquest article Manonelles assenyala que els incidents recents de sabotatge del gasoducte Nord Stream al mar Bàltic ens ha recordat que algunes de les infraestructures

claus que condicionen, no sols la geopolítica, sinó que també el nostre dia a dia, passen en gran part en aigües submarines. Una altra d'aquestes infraestructures estratègiques, la importància de les quals és inversament proporcional al seu coneixement públic, també transcorre majoritàriament en l'entorn subaquàtic. Es tracta del cablejat submarí, en general de fibra òptica i per on circula més del 95% del trànsit d'internet, una espessa i creixent xarxa de cables submarins que connecten el món i per on circula la saba de la nova economia: les dades. Sobta, doncs, que una infraestructura tan crítica i rellevant com aquesta passi alhora tan desapercebuda, tenint en compte que es tracta de l'espina dorsal d'una societat cada vegada més dependent de la seva dimensió digital. És el que els experts anomenen la "paradoxa de la invisibilitat". En els darrers anys, però, la creixent necessitat d'hiperconnectivitat a la qual s'han vist sotmesos els grans conglomerats digitals ha fet que aquests hagin passat de ser simples consumidors del cablejat submarí a esdevenir, primer, els principals usuaris i, segon, els nous promotors dominants d'aquest tipus d'infraestructures; reforçant, per tant, el seu poder quasi omnipotent, i no sols en l'entorn digital. Sigui com sigui, amb la inauguració del Barcelona Cable Landing Station, és a dir del port de cables submarins de Barcelona (a Sant Adrià del Besòs) es fa un pas de gegant en el posicionament de Barcelona, i per tant de Catalunya, en la ruta de les dades mundials. Una ruta que havia quedat pràcticament monopolitzada fins ara, al Mediterrani occidental, per Marsella. Gràcies a aquesta nova infraestructura, darrere la qual es troba AFR-IX Telecom, una empresa de matriu catalana que ha jugat un paper molt important en el cablejat submarí d'una part rellevant d'Àfrica, Barcelona podrà ser port de vuit cables de gran capacitat, dos dels quals ja tenen destinatari. El primer és per MEDUSA, el cable d'alta capacitat promogut per la mateixa AFR-IX Telecom que connectarà tots els països del Mediterrani amb un total de 8.700 quilòmetres de cablejat, amb l'avantatge de ser gestionat per un actor neutral i independent. I el segon —mastodòntic i, aquest sí, finançat en gran part per Meta (Faceebook)— el 2Africa, amb una previsió de 45.000 quilòmetres de cable que connectaran tota la conca mediterrània i, a través del canal de Suez i la Mar Roja cap al sud, tota Àfrica (rodejant-la i seguint cap al Nord la costa d'Àfrica Occidental fins a Portugal i el Regne Unit), i cap a l'est connectant tot el Golf Pèrsic i estenent-se fins a Karachi (Pakistan) i Mumbai (Índia).

Un port, això sí de cables, que ressitua al nostre país en el camí correcte de la geopolítica de profunditats submarines.

Clea Caulcutt et al. When will Europe learn to defend itself?

Sembla ser que Europa per si mateixa és incapaç de posar fi als conflictes interns, com va passar als Balcans, i com està passant ara a Ucraïna. Tan França com Alemanya estan d'acord en que la cosa no pot seguir així i la UE ha de deixar de dependre en els Estats Units. Així doncs Macron proposa una agenda de seguretat per dur a terme una política de autonomia estratègica" europea en què la UE redueixi massivament la seva dependència militar dels Estats Units, però això fins al moment només han estat retòriques. Quan es tracta de la guerra amb Rússia, les diferències de despesa entre els Estats Units i els europeus occidentals fan que els líders de la UE es plantegen preguntes sobre el que hauria passat amb Kíev si el president dels Estats Units hagués estat menys obert a una

intervenció a gran escala. Tot i que fa temps que se sap que la UE no aconseguirà augmentar de manera creïble les seves capacitats de defensa mentre mantingui 27 exèrcits que realitzen individualment les mateixes tasques, els esforços per posar en comú els recursos continuaran xocant amb obstacles. Un clar exemple de projecte per reforçar la defensa de la UE és el Sistema Aeri de Combat Futur (FCAS), que fa anys que està patint contratemps fins i tot quan els governs europeus juren un compromís renovat amb la defensa després de la guerra d'Ucraïna. De fet, els primers models de l'avió de combat no s'esperen abans del 2040 a causa dels desacords entre francesos i alemanys sobre el lideratge del projecte conjunt. Aleshores, el que fa falta per impulsar els projectes de defensa europeus conjunts, és el següent; Alemanya ha d'abandonar la política de bloqueig de les exportacions d'armes dels aliats si aquestes armes són originàries d'Alemanya o desenvolupades conjuntament. Per una altra banda, Brussel·les no està donant cap solució tampoc. La Comissió Europea va proposar al maig un nou pla per coordinar la despesa militar entre els països membres de la UE. La proposta està sent estudiada pels experts en defensa del Consell. Tot i això, els diplomàtics que treballen a l'expedient no estan convençuts que aquest termini sigui factible, ja que el debat es troba encara en les primeres fases. A més, els imports són reduïts. La Comissió proposa 500 milions d'euros durant dos anys per donar suport a l'adquisició conjunta d'armes, cosa que, segons els diplomàtics, és massa poc per impulsar les capacitats europees. Finalment, la Unió Europea també es troba en una crisi de credibilitat ja que ni França ni Alemanya han sigut capaces de liderar en contra la guerra d'Ucraïna, ni en la dels Balcans ni en la crisi de Polònia, ni en dirigir la Agenda Europea.

Bruno Tertrais L'automne nucléaire de l'Europe

La doctrina militar russa preveu que en cas d'atac convencional que amenaçaria l'existència de Rússia, el recurs a les armes nuclears és possible; per tant, tot rau en la definició d'aquesta noció d'"amenaça existencial". En aquest contexr, l'autor planteja si Vladimir Putin acaba de trencar un tabú, fins on pot arribar i fa balanç d'una qüestió complexa. Tertrais considera que el risc de l'ús d'armes nuclears sembla extremadament baix, tret que una possible escalada del conflicte porti Moscou a estimar que podria haver-hi una amenaça "existencial" per a Rússia. Això s'infereix dels textos oficials russos i de la pràctica dels exercicis que ha elevat el llindar nuclear rus respecte al que era als anys 90 i 2000. Com a recordatori, el text doctrinal de 2020 considera quatre possibles llindars: (i) detecció d'un atac amb míssils contra territori rus (llançament en alerta); (ii) un atac nuclear o d'altres armes de destrucció massiva contra Rússia o els seus aliats; (iii) atacs destinats a provocar una paràlisi del sistema de comandament i control rus; i (iv) un atac convencional que amenaçaria l'existència mateixa de Rússia. Si, a primera vista, cap de les quatre situacions esmentades sembla aplicable al conflicte actual, cal assenyalar, tanmateix, que "l'existència de Rússia" podria tenir una definició força àmplia des del punt de vista de Vladimir Putin. L'autor també assenyala que s'ha suggerit que l'ús d'armes nuclears tàctiques a Ucraïna seria una opció per a Vladimir Putin. No hi ha consens però sobre aquesta expressió una mica obsoleta, i el que pot incloure està subjecte a definicions purament arbitràries. Una arma nuclear continua sent una arma nuclear independentment del seu abast i energia. L'única manera de distingir racionalment les armes "tàctiques" de

les que solen qualificar-se com a “estratègiques” és considerar que la primera categoria cobreix els mitjans que no tenen en compte els tractats bilaterals de control d’armes, perquè no tenen un abast intercontinental. Per això també s’anomenen “no estratègiques”… tot i que la majoria de les armes russes d’aquesta categoria són interceptors antimíssils que protegeixen la regió de Moscou. També cal recordar que el seu ús es regeix per les mateixes normes i procediments que les armes “estratègiques”. I que l’escenari ucraïnès es presta força malament a un ús d’aquestes armes que podria canviar la situació a nivell militar. A més, Rússia, d’acord amb l’evolució de la seva doctrina, ha reinvertit relativament poc en aquestes armes durant les dues últimes dècades. El pitjor dels escenaris probablement consistiria més aviat en l’explosió simbòlica, destinada a espantar, d’una arma nuclear, ja sigui a gran altitud o en mar obert. Per tant, cal mantenir una certa prudència en les previsions. L’aposta és massa alta perquè ningú pugui dir amb confiança que Rússia mai utilitzarà armes nuclears a Ucraïna. No obstant això, no serveix de res dir que l’escenari no està exclòs i seria igual d’erroni caure en el parany posat per Putin. Gestionar les conseqüències de la crisi podria requerir dels líders occidentals tanta serenitat com els seus predecessors van fer exactament seixanta anys enrere, durant la crisi dels míssils a Cuba.

Charlie Campbell What King Charles III Means for Scotland’s Future

La família reial ha portat amb destresa les seves relacions amb Escòcia durant els últims segles, però aquesta entra en aigües inexplorades després de l’accés formal al tro del rei Carles III. En una enquesta realitzada el 2020, la majoria dels joves escocesos d’entre 16 i donaven suport a la separació del Regne Unit. També es va fer una altra enquesta realitzada pel grup d’experts *British Future* que va revelar que més d’un terç dels escocesos opinen que el final del regnat de la reina Isabel II seria el moment adequat per abolir la monarquia i convertir-se en una república. Està clar que les tensions nacionalistes entre Regne Unit i Escòcia han existit durant molt de temps. Actualment, els motors més urgents de la independència són la percepció del govern central, enmig d’uns costos creixents i una tortuosa sortida de la U.E. contra la qual els escocesos van votar aclaparadorament el 2016. Aleshores, aquesta és l’oportunitat perfecte del rei Carles III per dissenyar la seva pròpia ofensiva d’encant dirigida als més anti nacionalistes i desvinculats amb la unió. Molts creuen que la situació li resultarà complicada ja que la seva mare era molt popular i representa un símbol d’unió i en canvi ell simplement no ho és. Les comparacions amb la seva mare només el deixen en una posició desavantatjada ja que l’afició d’Isabel II per Escòcia era genuïna– formava part de l’aristocràcia escocesa des de fa moltes generacions. i passava molt de temps lliure en la seva finca escocesa de Balmoral en canvi, el seu fill no comparteix cap d’aquests vincles. En definitiva, tot acabarà depenent de com Carles decideixi relacionar-se amb els seus súbdits escocesos, ja que la seva imatge al llarg de les dècades ha sigut basada per les seves opinions franques sobre temes que l’han portat a embolics polítics i sent presentat com una figura excèntrica. Finalment, sembla ser que el primer pas per estrènyer vincles ja el va fer assistint al *Braemar Highland Gathering*, una celebració emblemàtica dels esports i la cultura escocesa en el qual la seva manera no hi havia pogut atendre degut a la seva situació de salut.

Lou-Eve Popper Le vieil atout des indépendantistes

L'autor argumenta que des de l'entrada dels Verds al govern el maig de 2021, la primera ministra escocesa, fins aleshores partidària dels combustibles fòssils, ha intentat canviar el seu discurs capa a posicions més ecologistes, amb el risc d'alienar-se alguns dels defensors de la independència. Arran de la seva oposició al creixement dels camps petrolífers descoberts a les illes Shetland el 2002, Sturgeon és atacada per totes els costats. Primer, pel Partit Conservador, que l'acusa d'haver traspassat la línia vermella i abandonat la indústria escocesa del petroli i el gas, però també pel seu propi camp, el Partit Nacional Escocès (SNP). Un dels tenors de la formació, Fergus Mutch, ha lamentat la seva presa de posició en contra el sector. Una declaració significativa que no sorprèn donada la història d'aquest moviment polític. En efecte, l'SNP va començar a créixer als anys 70, quan es van descobrir els primers jaciments al mar del Nord. Per als nacionalistes, els combustibles fòssils apareixen com un regal, sinònim d'independència econòmica. El seu eslògan era doncs: "És el nostre petroli". Quan l'SNP va arribar al poder el 2007, el partit considerava que els hidrocarburs li permetrien arrabassar Escòcia de la tutela de Londres i el mateix el 2014, durant el debat del referèndum per la independència, en el seu manifest, es preveia que el 8% dels ingressos del nou Estat en provindrien. Així doncs, el canvi d'opinió de la Primera Ministra s'oposa a tot el patrimoni transmès per la seva família política, un significatiu ja que Sturgeon sempre havia estat una defensora de la indústria fòssil. Quan va esdevenir Primera Ministra el 2014, la política oficial escocesa envers els hidrocarburs va romandre igual: l'extracció fins a l'última gota. Però els anys passen, la crisi climàtica s'agreuja i les reserves de petroli van minvant. Cada cop més, els independentistes estan promocionant les energies renovables com una nova sortida.

Anton Spisak Desperately seeking a solution to the Northern Ireland Protocol

Politico ens presenta a la nova primera ministra del Regne Unit (RU) com una persona considerada relativament pragmàtica quan s'encarregava de les relacions amb la UE. Es presentava com una pactista seriosa. No obstant, aquesta imatge va desaparèixer amb l'aprovació de legislació que anava en contra del pacte post-brexit entre el Regne Unit i la UE respecte el Protocol d'Irlanda del Nord. Ara que el Regne Unit necessita reparar les relacions amb Europa, argumenta Anton Spisak, és el moment que les dues parts tornin a asseure's. La Unió Europea argumenta que està disposada a revisar l'acord al que es va arribar i que es pot retallar la burocràcia implicada. No obstant, no està disposada a canviar radicalment un tractat internacional al que el Regne Unit hi va entrar voluntàriament. La UE està basada en el respecte de les normes i els acords, i el missatge que es traslladaria als altres països en relacions amb la UE és que es poden canviar aquests tractats per raons polítiques en qualsevol moment. Per començar, s'ha acordat despolititzar la discrepància respecte als aranzels a l'acer per evitar que existeixin barreres al comerç que entrin a Irlanda del Nord. També s'ha evitat la confrontació diplomàtica després que Truss amenacés amb invocar l'article 16, un article que permetria al RU no aplicar el Protocol si es troba en greus dificultats econòmiques. Al mateix temps, les dues parts estan

intentant arribar a un acord respecte la protecció de les dades. Aquest acord podria desbloquejar altres converses pendents. Tot i que ja és un triomf que hi hagi diàleg entre les dues parts després del problemes que ens precedeixen, l'autor assenyala dos fets que han de succeir per a que es puguin arribar a acords. En primer lloc, mentre durin les converses el Regne Unit suspendria l'acord respecte Irlanda del Nord i la Comissió no penalitzaria aquest fet. En segon lloc, s'ha d'arribar a un acord sobre els principis rectors que guien les negociacions. A més, és imprescindible arribar a un acord sobre la governança de les negociacions i les potencials divergències que puguin aparèixer. És crucial que el diàleg es centri en les solucions a les què s'ha d'arribar i no en la forma legal que tindran, quelcom que sovint ajorna i endarrereix la resolució. L'objectiu, destaca Spisak, és arribar a un acord abans d'abril, quan es celebra el vint-i-cinquè aniversari de l'acord de Divendres Sant. S'espera que amb el canvi d'actitud del RU degut a la pressió econòmica i diplomàtica, i la voluntat d'acord de la UE per passar a temes més importants, sigui possible arribar a un acord que es mantingui a llarg termini i previngui un nou conflicte a Irlanda.

The Economist To prevent diplomatic shakedowns, Europe must curb abusive national vetoes

The Economist analitza el mecanisme del veto en la presa de decisions de la Unió Europea. El Compromís de Luxemburg, explica l'autor, és un secret a veus dins la UE que assegura la capacitat de bloqueig d'un país quan, una decisió presa per majoria qualificada, afecta als seus interessos vitals. Aquesta idea no és present a cap dels tractats i quasi no té impacte real en els processos legislatius a Brussel·les, però està present a les ments dels federalistes europeus. No obstant, existeixen altre vetos a Brussel·les on, tot i que la majoria de polítiques es decideixen per majoria qualificada, es segueix necessitant unanimitat en àrees delicades com la defensa i la seguretat, els impostos o l'ampliació de la Unió. Aquest poder de veto ha causat situacions rocambolesques com quan Xipre va bloquejar sancions a Bielorússia perquè volia que els estats es centressin en Turquia. El rei del veto, assenyala l'autor, és ara Viktor Orbán, el líder autocràtic d'Hongria. Orbán ha vetat o amenaçat amb vetar totes les resolucions que implicaven sancions contra el règim de Putin, i ara amenaça amb bloquejar l'acord sobre una taxa mínima global per a les empreses. El poder de veto és oposat pels federalistes europeus que defensen que un estat europeu seria molt més eficient sense que els polítics locals intervinguessin. No obstant, la majoria de vetos, defensa l'autor, tenen sentit, i tenir-los en compte a l'hora de fer polítiques públiques acaba beneficiant el resultat final. A més, molts dels polítics amb capacitat de vetar tenen més legitimitat democràtica i control del públic que alguns representants europeus. El passat setembre els ministres van intentar traspassar a majoria qualificada alguns temes de polítiques. No obstant, ja aquesta decisió requereix també unanimitat no va tenir èxit el traspàs. Aquesta sobreutilització del veto s'ha convertit en un problema endèmic de la UE. El xantatge d'Orbán, o de qualsevol altre, es pot repetir fins l'infinit. És necessari, argumenta l'autor, un nou compromís: el Compromís de Luxemburg invertit. Mentre que el primer compromís assegura el respecte als interessos nacionals quan no hi ha possibilitat de veto, l'invers hauria d'assegurar els interessos de la Unió Europea quan hi ha un abús dels mateixos. Una opció possible seria la inclusió de clàusules

d'abús del veto al repartiment dels fons europeus, ja siguin ordinaris o extraordinaris. Aquesta acció ja s'està fent amb Polònia i Hongria degut a la falta de respecte per l'imperi de la llei. L'autor, en aquest cas, proposa estendre-ho a l'abús del veto. Aquest Compromís a la inversa és necessari si es realitza una ampliació dels membres de la UE cap a l'est. Mentre que els països del centre i est d'Europa volen mantenir el veto en qüestions de política exterior, hi ha el risc de convertir la UE en disfuncional. La proposta de l'autor mantindria el poder, però en dificultaria l'abús. Un Compromís a la inversa pot ser negatiu per la seva falta de claredat. Però al mateix temps, la seva falta de claredat inspira por als països perquè no saben les conseqüències d'abusar del poder de veto.

Steven Forti El experimento Meloni

Tot i que el model de societat de la futura primera ministra italiana és l'Hongria d'Orbán, Steven Forti argumenta que el més probable és que el govern no faci moviments bruscos i tracti de consolidar una imatge acceptable per al sistema. En aquest sentit, el nou executiu serà la targeta de presentació a nivell internacional. La líder de *Fratelli d'Italia*, a més, sap molt bé que té un problema que s'anomena classe política: el seu partit ha passat en menys d'un lustre del 4% dels vots al 26%. Si no té gent capaç i preparada per gestionar els ajuntaments o les conselleries a les regions, pot tenir algú adequat per portar ministeris de pes? La segona incògnita té a veure amb la relació entre els membres de la coalició. En poques paraules, Salvini i Berlusconi acceptaran el rol de segones figures sense queixar-se? Coneixent l'ego de tots dos i la situació que tenen portes endins als seus partits, és difícil, tot i que el resultat electoral –FdI ha obtingut molts més vots que la *Lega* (8,8%) i (8,1%) junts – comporta que la línia política la marquin Meloni i els seus. Ara bé, hi ha un element a tenir en compte: als col·legis uninominals, que la coalició ultradretana ha guanyat per golejada pel fet que el centreesquerra ha anat per separat, el repartiment dels candidats es va fer amb un acord previ per quotes. Això vol dir que la *Lega* i *Forza Italia* tenen més diputats i senadors dels que els tocarien pel percentatge de vots obtingut. En suma, la majoria de la coalició és àmplia a les dues cambres, però Salvini i Berlusconi tenen la clau del Parlament. Un tema que no és fútil de cara al futur. Forti assevera que cal afegir una tercera incògnita: quina és la identitat de *Fratelli d'Italia* i què vol ser de gran. Aquests dies s'ha escrit molt sobre el partit fundat el 2012 per una Meloni que amb quinze anys, a principis dels noranta, es va afiliar a les joventuts del Moviment Social Italià (MSI). Se l'ha definit com una formació feixista, neofeixista, postfeixista, ultradretana, conservadora i molt més. La confusió és, doncs, notable. Forti prefereix parlar d'extrema dreta 2.0, entenent amb aquesta categoria una gran família global en la qual trobem partits i moviments com ara el trumpisme, el bolsonarisme, el lepenisme, la mateixa Lega de Salvini, Vox, Chega, Fidesz, Llei i Justícia, el Likud israelià o els Partits de la Llibertat austríac i neerlandès, entre d'altres. L'objectiu de Meloni és, en síntesi, crear a Itàlia un gran partit conservador de masses. No estem parlant de la Democràcia Cristiana de la segona meitat del segle XX, ni dels neoliberals dels anys vuitanta. Aquest nou conservadorisme es resumeix a la triada "Déu, Pàtria i Família" a la qual hem de sumar la "Llibertat", en el sentit de l'acceptació del marc neoliberal. Som davant, doncs, d'una reformulació del "vell" conservadorisme on al culte neoliberal del lliure mercat s'hi afegeix el paradigma identitari i sobiranista. Cobren centralitat els valors i una visió restringida dels drets. És un

conservadorisme, al capdavall, més autoritari.

Nikola Dimitrov It is high time to grant EU candidacy to Bosnia and Herzegovina

El 23 de juny la UE va concedir l'estatus de candidat a Ucraïna i Moldàvia i durant el període previ al Consell Europeu, Àustria, Eslovènia i altres van defensar sense èxit que la UE també inclogués Bòsnia i Hercegovina. Nikola Dimitrov afirma que això és un error. Es van presentar dos tipus d'arguments en contra. Primer: el país no s'ho mereixia, ja que no havia complert totes les condicions que la UE havia posat. Segon: retenir encara més l'estatus de candidat era la manera d'incentivar les reformes necessàries. Però la UE encara no havia acabat amb les condicions per a Bòsnia i Hercegovina, que altres països dels Balcans occidentals no havien de complir. Quan es van complir quatre condicions més, els estats membres de la UE finalment van enviar la sol·licitud a la Comissió Europea el setembre de 2016. La Comissió Europea va trigar fins al maig del 2019 a publicar el seu dictamen, que era el de no recomanació, tot i que ho havia fet per Macedònia del Nord el 2005, Montenegro el 2010 i Sèrbia el 2011, seguit d'Ucraïna i Moldàvia el 2022. Dimitrov argumenta que seguir endavant amb el procés d'adhesió també transmetria que la UE valora una Bòsnia i Hercegovina multiètnica, sobirana i unida. Seria un missatge als ciutadans i a les empreses que reformant el seu país podran unir-se a la mateixa Unió a la qual es va unir el seu veí, Croàcia, el 2013. Proporcionaria esperança i energia, ambdues necessàries des del punt de vista econòmic i social. D'altra banda, aquesta no seria la primera vegada que la UE atorga l'estatus de candidat com una forma d'enviar un missatge polític i incentivar les reformes. Turquia la va rebre l'any 1999 quan la pena de mort encara estava consagrada per llei. Es va eliminar poc després, i durant diversos anys la UE va tenir molta influència i es van fer moltes reformes. Els bosnians, com tots els estats dels Balcans occidentals, necessitarien un objectiu després de l'estatus de candidat en el camí cap a l'adhesió total que no depengui de la política interna de la UE. Un objectiu lligat al mèrit, a les valoracions objectives de la Comissió Europea, inspirant reformes. La millor manera d'aconseguir-ho seria que la UE anunciï que un cop es compleixin tots els criteris, confirmats per les avaluacions de la Comissió, qualsevol país dels Balcans, inclosa Bòsnia i Hercegovina, podria accedir al mercat únic europeu i als seus ciutadans i les empreses podien gaudir de la lliure circulació de béns, persones, serveis i capitals. Aquesta combinació d'un objectiu provisional creïble i accessible i avaluacions continuades de progrés basades en els mèrits també restauraria la influència de la UE pel que fa a l'estat de dret i els drets fonamentals. A Bòsnia i Hercegovina, ajudaria a consolidar l'estatut del país i millorar-ne la funcionalitat. Si les elits estan compromeses amb les reformes, aquest objectiu serà assolible en pocs anys. No estaria condicionada a les reformes internes de la UE, sobre les quals els governs dels Balcans no poden influir. Els governs de la regió poden intentar complir totes les condicions abans del 2030. Una cosa és òbvia: quedar-se atrapat en els llimbs no ha estat bo ni per als ciutadans bosnians ni per a la influència de la UE, i ja és hora de seguir endavant.

Jacques Rupnik Si la UE va en serio con Ucrania, debe incorporar a los Balcanes

El politòleg Jacques Rupnik va ser assessor del president txec Václav i és director del Centre d'Investigacions Internacionals de la universitat SciencesPo de París. Afirma que la idea de confederació europea concebuda originalment seria un projecte amb Rússia i la Comunitat Política de Macron s'ha construït contra Rússia o almenys sense Rússia. La guerra ha establert un nou mapa geopolític. Queda el dubte de si, per a Ucraïna, Moldàvia i altres, serà un substitut a l'adhesió a la UE. Per això, l'única manera de donar credibilitat al projecte és demostrar que és compatible amb l'ampliació. Afirma que si som seriosos amb els ucraïnesos, cal que la perspectiva de l'ampliació sigui creïble i el tren avanci per incorporar els Balcans. Donar l'estatus de candidat a Ucraïna és un símbol molt fort però els simples gestos al final condueixen a la decepció i el ressentiment, que és el que s'aprecia avui dia als Balcans. En aquest sentit, l'ampliació no pot ser tot o res, ser-hi dins o fora. Cal fer ampliacions per fases i que en cada etapa s'encreui un llindar quant a participació a les institucions i accés als fons. Així, hi hauria una dinàmica positiva que permetria arribar per etapes la plena integració política. Si som seriosos amb Ucraïna, cal ser-ho amb els Balcans. I, si ho som, és clar que ara mateix no estan llestos per entrar-hi. Per això, l'ampliació per etapes pot ser una bona pista de reflexió. També caldrà pensar a modificar les regles de funcionament de la UE. Ningú no es creu que el que ja és difícil amb 27 països funcionarà amb 37. Perquè aquesta Europa de cercles concèntrics que s'està creant funcioni, el nucli ha de ser fort. Si la UE creu de debò que ha de ser un actor polític, ha de canviar la seva manera de prendre decisions i passar de la unanimitat a la majoria qualificada. Les resistències són grans. Els més entusiastes sobre l'adhesió d'Ucraïna i els Balcans són els països d'Europa de l'Est, els més reticents a abandonar la unanimitat. La guerra ha demostrat que som capaços de reaccionar units, però també ha revelat divisions a l'hora de definir Europa com a projecte polític. Potser la tragèdia ucraïnesa ens fa comprendre que gairebé totes les crisis que hem passat recentment exigeixen una Europa política. Això exigeix canvis a la visió dels països de l'Est i els nòrdics, que tenen una visió molt britànica de la UE que ja no és viable. Avui dia estàs obligat a donar respostes polítiques europees. Aquesta és l'aposta de la CPE, que la seva matriu, la UE es converteixi en un actor polític.

John MacKenzie Arménie/Azerbaïdjan, reprise de la guerre

L'exèrcit d'Azerbaidjan va llançar la nit del 12 al 13 de setembre una ofensiva a gran escala en diferents punts de la frontera amb Armènia, provocant greus danys materials i la mort d'una cinquantena de soldats armenis. L'autor analitza els fets i ofereix una contextualització d'aquest conflicte. Argumenta que la recent guerra del Karabakh, que va acabar amb un alto el foc en condicions lleonines per al bàndol armeni, no va satisfer els àzeris. En primer lloc, es van veure obligats a acceptar la presència d'una força de pau russa, percebuda per l'opinió àzeri com un exèrcit d'ocupació; tampoc no van aconseguir l'aixafament total del Karabakh armeni, i finalment des del novembre de 2020 s'han decidit a aconseguir, per grat o per força, un corredor a Siunik. Tanmateix, el text de l'acord d'alto

el foc del 9 de novembre no fa referència explícita a un corredor sinó que parla de l'obertura de vies de comunicació. Finalment, Bakú, que considera que el conflicte armeni-àzeri només es resoldrà amb les armes, considera que per aconseguir l'abandonament de Karabakh per part Armènia i l'obtenció d'un corredor sobirà al seu flanc sud només es pot aconseguir en part d'una capitulació total de Erevan. En fer-ho, els àzeris tenen tot a guanyar empenyent l'adversari fins al final, aprofitant un avantatjós equilibri de poders i l'aïllament diplomàtic de l'adversari. En el context geopolític de la regió, si Armènia com a vassall rus constitueix un lloc avançat al Caucas, l'Azerbaidjan pesa avui més en el balanç dels càlculs del Kremlin donada la importància de la frontera terrestre russo-àzeri, les vies de comunicació per carretera i ferrocarril, etc. De la mateixa manera, és força lògic vist des de Moscou entendre per què Rússia no ha reconegut i probablement no reconeixerà en un futur proper la independència de l'autoproclamada república d'Artsakh (antiga Nagorno Karabagh), mentre reconeix l'altra secessionista. entitats del seu antic imperi (Transnístria, Abkhàzia, Ossètia del Sud). Però s'està produint el pitjor escenari i si els àzeris inicien una nova guerra, Rússia es veurà obligada a prendre una posició que vol evitar a tota costa. A la vegada i sense sorpresa, Turquia s'ha alineat amb les posicions d'Azerbaidjan, mentre que, per la seva banda, la República Islàmica de l'Iran va declarar que una nova guerra al Caucas així com un qüestionament de les fronteres internacionals eren inadmissibles. En darrer terme, malgrat les discussions sobre un tractat de pau iniciat sota l'ègida de la Unió Europea i els aparents esforços de Bakú per estabilitzar la situació (cinc presoners de guerra armenis empresonats durant gairebé dos anys van ser alliberats dies), Ilham Aliev va expressar recentment la seva impaciència per establir un corredor entre Nakhitchevan, un enclavament àzeri a l'oest d'Armènia, i la resta del seu territori. Una situació que, per tant, continua sent altament inflamable.

Democràcia, diversitat i cultura

Ross Douthat From Moscow to Tehran, a Crisis of Illiberalism

La visió del món que hi ha al darrere de la invasió d'Ucraïna de Vladimir Putin va assumir les premisses següents: Occident i Amèrica estan en declivi, en decadència i dividits internament. El món globalitzat s'està tornant multipolar, amb "estats-civilització" que estan tornant a sorgir i competeixen per reivindicar les seves esferes d'influència. I Rússia i la Xina en particular representen alternatives potents al liberalisme occidental i estan disposades a lluitar pel domini global. Per molt que la guerra hagi anat malament a Putin, algunes d'aquestes anàlisis encara es mantenen. De fet, el món ha respost a la guerra d'Ucraïna seguint línies multipolars. El rebuig de l'Aràbia Saudita a la petició de l'administració Biden de produir més petroli és només l'últim exemple de com la coalició antirussa és essencialment una coalició occidental, amb l'Índia, la Xina i el món àrab jugant un paper més prudent i complicat. Mentrestant, la unitat d'Occident, tot i que òbviament és més impressionant del que Putin esperava, no deixa de ser una fina xarxa llançada sobre vulnerabilitats més profundes. No hi ha hagut un boom sostingut post-COVID, ni una nova era de bons sentiments. L'onada populista no retrocedeix; des que va començar la guerra a Ucraïna l'*establishment* europeu ha patit decepcions polítiques i derrotes a Suècia, Hongria i Itàlia. Dos dels governs més compromesos amb la defensa d'Ucraïna, l'administració de

Joe Biden i el govern britànic conservador, estan molt per darrera dels seus rivals en termes d'aprovació. Europa tot just comença a sentir el cost de les seves polítiques energètiques ingènues, i les economies occidentals es troben atrapades entre mesures que alimenten la inflació i solucions que poden induir la recessió. En darrer terme, l'optimisme que es va desfermar per la reacció occidental respecte de la guerra d'Ucraïna amb l'esperança que inspirés un renaixement liberal més ampli no ha complert les expectatives.

Bret Stephens Bring On the Women's Revolutions

Règims on el masclisme és ben vigent han sigut els protagonistes durant les últimes setmanes de com la revolució de les dones ha fet trontollar el status quo del estat. Tan Iran com Rússia han viscut i continuen vivint protestes inspirades per les dones. En el cas d'Iran tot comença a arrel de la cruel mort de Masha Amini, una jove acusada de violar la norma Iraniana sobre el hijab, detinguda per la policia de la moral i colpejada gairebé fins al coma durant la detenció. Tot i que ja hi havien manifestacions amb motiu polític a Teheran, aquesta situació ha motivat a milers de protestants a sortir al carrer a centrant-se en els drets humans, i encara que hi ha un potent component ètnic – com la temàtica de la regió Kurda de l'Iran– les veritables protagonistes i motor de les protestes han sigut les dones. L'autor classifica les dictadures de dues maneres diferents, una la que hi ha control però no s'exerceix tan el monitoratge sobre les vides privades, i els s' intenten interposar e en els aspectes més personals de la vida de la gent, inclosa l'elecció de la roba. Conseqüentment, això amplia el cercle de persones amb raons personals per odiar el sistema. I els proporcionen els instruments més senzills de la revolució. Si totes les dones de l'Iran s'han de posar el hijab, totes les dones tenen els mitjans per iniciar una revolució. Per un altra banda esta Putin, que semblava saber on era el límit d'interposar-se en les vides privades ja que així el poble rus no intervindria en la seva política. La seva tècnica per mantenir el poder, crear una vaga sensació de por, i no un sistema omnipresent de coacció. Però això ha canviat, la "mobilització parcial" que va ordenar Putin per omplir les delmades files del seu exèrcit és l'essència de la compulsió. Mentre els homes en edat militar fugen cap a la frontera les dones surten al carrer. Putin té motius per preocupar-se. El Comitè de Mares de Soldats de Rússia, va ajudar a posar fi a la primera i desastrosa guerra de Rússia a Txetxènia a principis dels 90. Abans d'això, les mares russes van ser decisives per trucar l'atenció sobre els mals de la *dedovshchina* que també va ajudar a soscavar l'esforç militar soviètic a l'Afganistan. Per tant, un cop més les dones estan al front del canvi i la revolució.

Gideon Rachman When conspiracy theorists run countries

Les teories de la conspiració, afirma Gideon Rachman al Financial Times, s'havien vist històricament com un refugi per persones sense estudis ni poder. No obstant, Rachman assenyala que les teories de la conspiració ja no formen més part de les masses, sinó que han arribat al poder amb representants com Donald Trump, Jair Bolsonaro o Vladimir Putin, potser un dels màxims exponents de les teories de la conspiració i que està a punt de desencadenar una guerra nuclear. Al discurs de Putin sobre la annexió il·legal de parts d'Ucraïna, Putin va fer referència al "satanisme" d'una Europa que havia abandonat la

religió, i a la teoria del "bilió d'or" que assegura que occident ha decidit colonitzar i sotmetre a Rússia ja que només un bilió de persones poden viure còmodament amb els recursos mundials. Aquesta actitud ve de lluny. El president rus ja ha afirmat en nombroses ocasions que les "revolucions del color" d'Ucraïna i Geòrgia no eren manifestacions democràtiques espontànies, sinó cops d'estat preparats per potències estrangeres. Tot i que Putin és el més perillós, Jair Bolsonaro també ha abraçat tot tipus de teories de la conspiració ara que s'aproxima a una derrota a la segona volta de les eleccions brasileres. Ha afirmat que l'esquerra està preparada per robar-li les eleccions i, en altres ocasions, ha afirmat que la Covid-19 va ser dissenyada en un laboratori. Giorgia Meloni, la probable pròxima primera ministra italiana, també ha flirtejat amb aquestes teories. Sobretot, amb la de la Gran Substitució, que afirma l'existència d'un pla per diluir la identitat europea per mitjà de la immigració. Tots coincideixen en atacar a George Soros, home de finances jueu com un dels grans caps d'aquestes conspiracions. Trump, un dels primers en arribar al poder amb aquests discurs, també va defensar que Obama no era nascut als EUA. Les teories de la conspiració han existit sempre, però actualment estan promulgades per nacionalistes que senten les forces internacionals com una intrusió. La clau d'aquestes teories és encaixar els fets com a reforçament de la pròpia teoria. La creació d'un marc adaptable i evident en sí mateix que genera més evidència en suport a la teoria. Quan les coses van malament, els membres de la teoria es tornen encara més paranoics. Putin n'és un gran exemple, i el més perillós, ja que com afirma l'autor la seva imaginació ha causat una innecessària i brutal guerra.

Agustín Joel Fernandes Cabal ¿Es la democracia un sistema político y social infalible?

L'autor comença fent referència a la democràcia com de la manera en que ho entenem com a un concepte occidental. Una frase que exemplifica molt bé que significa la democràcia, en aquest cas la democràcia política es una que pronunciava Raúl Alfonsín, ex president de l'Argentina després d'una dècada de dictadura militar: "Amb la democràcia no només es vota, sinó que també es menja, s'educa i es guareix". El politòleg Giovanni Sartori, ens recorda que Alfonsín no estava equivocat, i perquè una democràcia sigui plena també ha d'englobar la democràcia política. Aquesta puntualització és important davant de sectors que vanaglorien la democràcia econòmica sobre la democràcia política o social, justificant règims autocràtics o dictadures militars que no respecten les minories només per un bon maneig de l'economia. Però la pregunta és, és la democràcia sempre infalible? La democràcia ha portat al poder a Donald Trump als estats units, Hugo Chávez i Nicolás Maduro a Veneçuela, figures que per molts són difícilment democràtiques. Una resposta podría ser que és l'única manera que hi ha perquè tota la població pugui triar els seus representants i que garanteixi que la majoria electa respectarà la minoria. Alhora, la democràcia no ha sabut articular correctament amb els seus actors la forma més eficient de dur a terme un control de qualitat de la política. Ja sigui en repúbliques o en democràcies parlamentàries, les majories triades pel vot popular sempre han trobat filtracions al sistema per poder evadir els controls establerts i, d'aquesta manera, forçar-lo. Finalment l'autor sorgeix amb la qüestió de buscar l'alternativa, tot i que fa referència a una falta de creativitat que no ens deixa pensar més enllà de la democràcia liberal occidental.

Economia, benestar i igualtat

The Economist A new macroeconomic era is emerging. What will it look like?

Durant mesos hi ha hagut agitació als mercats financers i una creixent evidència d'estrès a l'economia mundial. Es podria pensar que aquests són només els signes normals d'un mercat baixista i d'una recessió propera. Però, tal com exposa l'informe especial de *The Economist*, també marquen l'aparició d'un nou règim en l'economia mundial, un canvi que pot ser tan conseqüent com l'auge del keynesianisme després de la Segona Guerra Mundial i el canvi cap als mercats lliures. i la globalització als anys noranta. Aquesta nova era promet que el món ric podria escapar de la trampa del baix creixement dels anys 2010 i abordar grans problemes com l'envelliment i el canvi climàtic. Però també comporta perills importants, des del caos financer fins als bancs centrals trencats i la despesa pública fora de control. Les tensions als mercats són d'una magnitud que no s'havia vist des de fa una generació. La inflació mundial és de dos dígits per primera vegada en gairebé 40 anys. Després d'haver estat lenta a respondre, la Reserva Federal està augmentant els tipus d'interès al ritme més ràpid des de la dècada de 1980, mentre que el dòlar està en el seu màxim dels darrers vint anys, provocant el caos fora d'Amèrica. Les accions mundials han caigut un 25% en dòlars, el pitjor any des de, almenys, la dècada de 1980, i els bons governamentals estan en la pitjor situació des de 1949. A més de pèrdues d'uns 40 bilions de dòlars, hi ha una incòmoda sensació que l'ordre mundial que s'està anunciant es capgira a mesura que la globalització entra en retirada i el sistema energètic es fractura després de la invasió d'Ucraïna per part de Rússia. Tot això marca el final definitiu de l'era de la placidesa econòmica dels anys 2010. Després de la crisi financera mundial del 2007-09, el comportament de les economies riques va assumir un patró baix. La inversió de les empreses privades va ser moderada, fins i tot les que obtenien beneficis monstruosos, mentre que els governs no es van ocupar de regular la situació: el capital públic es va reduir a tot el món, com a part del PIB, en la dècada posterior a l'enfonsament de Lehman Brothers. El creixement econòmic va ser lent i la inflació va ser baixa. Amb els sectors públic i privat fent poc per estimular més activitat, els bancs centrals es van convertir en l'actor principal. Mantenien els tipus d'interès a nivells molt baixos i compraven grans volums de bons davant qualsevol signe de problemes, ampliant així la seva influència en l'economia. Just abans de la pandèmia, els bancs centrals d'Amèrica, Europa i Japó posseïen uns 15 bilions de dòlars d'actius financers. Aquestes oportunitats i perills que anuncia la nova economia són més descoratjadors. Però és hora de començar a sospesar les seves implicacions per als ciutadans i les empreses. Els errors més grans en economia són fracassos d'imaginació que reflecteixen la suposició que el règim actual durarà per sempre.

Raúl Sampognaro Choc sur l'économie mondiale

La guerra a Ucraïna i les sancions contra Moscou estan alimentant la inflació, especialment a Europa. Per respondre a això, el Banc Central Europeu (BCE) organitza una desacceleració de l'activitat davant el risc d'una taxa d'atur més elevada. La zona euro està

entrant en recessió, ja que el cor de l'economia xinesa ja batega a càmera lenta. Només els oligopolis energètics es freguen les mans. L'autor considera que aquesta situació es deu bàsicament al fet que d'una banda la política xinesa de "zero COVID ha demostrat ser cada cop més difícil d'implementar amb l'aparició de la variant extremadament contagiosa d'Omicron. Això ha implicat mesures restrictives cada cop més massives, que han afectat el cor de l'economia xinesa (sobretot les ciutats de Chengdu i Shenzhen). D'altra banda, la invasió d'Ucraïna per part de Rússia ha provocat una nova explosió dels preus de les matèries primeres energètiques i el risc de retallades en el subministrament de recursos essencials, en particular de gas. L'índex de preus de les matèries primeres energètiques calculat per l'FMI va augmentar un 43% durant el primer semestre del 2022. Així, se situa un 162% per sobre del seu nivell pre-COVID. En aquest context, el BCE i la Reserva Federal Americana (Fed) estan preocupats: per tal de lluitar contra la inflació, així com l'atur, aquestes institucions consideren de manera negativa l'evolució de l'índex de preus al consum. Amb la ràpida pujada dels tipus de referència, ha començat l'enduriment de la seva política monetària. I això només és el començament. L'autor afirma que si les tensions actuals es converteixen en una crisi financera, l'escala de la recessió que es pot preveure canvia d'escala. A diferència de la crisi de les *subprime*, on les economies emergents havien estat relativament protegides pel suport del dinamisme xinès, la crisi actual afectarà tot el món. Vivim, doncs, una autèntica crisi de globalització, que revela tots els seus defectes. Amb l'aparició del virus, el seu brot està molt lligat a la crisi ambiental sistèmica, en particular la sobreexplotació dels entorns naturals als països emergents. Els xocs s'estenen per bloquejos a les cadenes de subministrament i es veuen agreujats pel poder de mercat d'unes poques multinacionals. Finalment, els fonaments de la governança que regeixen la política econòmica establerts durant les últimes dècades corren el risc d'amplificar les tensions.

Nicholas Mulder The Collateral Damage of a Long Economic War

Després de l'inici de la guerra d'Ucraïna, un gran nombre de països asiàtics van decidir posar-li sancions econòmiques a Rússia, però tot i això sembla ser que la seva economia està feta a prova de sancions, i encara que s'esquerdi, no s'enfonsa. Els controls de capital i les pujades dels tipus d'interès per part del govern rus van evitar una crisi financer. Després d'una caiguda inicial, es va recuperar la producció i les exportacions de petroli, impulsades per un augment de les compres de la Xina, l'Índia i altres països asiàtics. Les perspectives a llarg termini per a Rússia són d'estancament econòmic, però és menys immediatament catastròfic del que molts van imaginar al principi. Malgrat les hipòtesis que degut a les sancions equivaldrien a una extralimitació d'Occident i accelerarien la desaparició del dòlar nord-americà com a moneda de reserva mundial, el dòlar és avui més fort que abans i els fluxos comercials s'han mantingut en general estables. Per reduir la seva exposició a les sancions dels Estats Units, països com el Brasil, la Xina, l'Índia, Turquia i els Unió dels Emirats Àrabs utilitzen cada vegada més les monedes regionals en el comerç bilateral. A més, la reducció dels lliuraments de gas a Europa per part de Rússia és una arma que només es pot utilitzar una vegada. L'embargament de gas del Kremlin acabarà fomentant la diversificació i el canvi a les energies renovables, enfortint en lloc de

debilitant la seguretat energètica de la regió. Les economies industrials modernes solen tenir certa comoditat que es pot utilitzar per absorbir els xocs, per això Europa patirà però sobreviurà a l'embargament de gas rus. De fet, el bloc "neutral" de l'economia mundial és clau per al subministrament d'aquests recursos. La Xina ven cotxes i ordinadors a Rússia, però també ajuda els governs europeus a aconseguir més gas, cosa que demostra que té un interès material a ajudar els dos bàndols a la guerra econòmic. El futur d'aquesta campanya dependrà cada cop més de les accions d'actors no occidentals: la Xina, però també els Estats africans, els emirats, l'Índia, Indonesia, l'Aràbia Saudita i Turquia. Aleshores, tan Rússia com Occident s'han ajustat i han esdevingut objectius cada cop més durs per a les armes econòmiques de l'altre, però els costos d'aquesta guerra econòmica seran suportats principalment per les economies més febles del Sud global. Els estats que no tenen reserves estratègiques de matèries primeres, liquiditat o excedents comercials per adaptar-se al nou món de les sancions són especialment vulnerables. No obstant això, no és clar si aquest deteriorament socioeconòmic mourà els ciutadans a exigir la fi de la guerra, i encara menys a motivar el seu govern perquè posi fi a la seva actual agressió contra Ucraïna. L'absència de moviments d'oposició prou poderosos per beneficiar-se de les sancions explica per què diversos estats amb economies molt més petites que la russa -com Bielorússia, Cuba, Corea del Nord, Síria i Veneçuela- han demostrat ser força impermeables políticament a la pressió econòmica perllongada.

Sarah Taber The Solution to the Global Food Crisis Isn't More Food

Sarah Taber argumenta en contra d'alguns dogmes apareguts durant la guerra respecte la manca d'aliments per la disrupció de les cadenes globals d'oferta. Els aliments, argumenta l'autora, tot i que van patir una disrupció al veure's afectades les cadenes globals de subministrament degut a la guerra d'Ucraïna i la consegüent tancada dels ports al Mar Negre, no han faltat mai. La producció a l'Índia i Austràlia podien cobrir perfectament la mancança. El que faltava era moure el gra d'un costat a l'altre. El problema va ser la sobrereacció que es va generar als mitjans de comunicació que va provocar moviments especulatius i proteccionistes. Quan els preus es van calmar al adonar-se que no hi havia escassetat, el mal ja estava fet. Quan vinguin noves disrupcions, hem d'estar preparats per assegurar la seguretat alimentària del planeta. Per fer-ho, la autora explica, primer, com funciona el sistema alimentari mundial, basat en una indústria agrícola intensiva que fa als països pobres dependents de les importacions. Aquesta indústria agrícola intensiva sempre ha estat propietat dels grans propietaris de terres. La majoria de països compten amb la mateixa estructura econòmica i de propietat ja provinguin d'una època colonial, com al Brasil o els EUA, o pre-colonial, com a Europa o Àsia. A més, els tenidors i "grangers" atrauen milions en suport econòmic dels estats a través de subsidis, aranzels i ajudes que garanteixen el predomini d'unes classes dominants que, tot i que es presenten com rústiques, tenen ingressos molt majors a la mitjana dels ciutadans. El sistema alimentari global va ser creat per els imperis amb l'objectiu de controlar colònies. Tot i que tenir preus baixos per importar pot semblar una bona idea, ha fet a gran part dels països en vies de desenvolupament totalment dependents del comerç internacional, quelcom que no els permet crear una indústria agrícola independent. El sistema internacional pot ser diferent

al que és ara: basat en els estats de Brasil productors de soja, el Mar Negre, i els EUA. L'autora elabora diferents propostes al voltant de la recuperació de les flotes pesqueres i l'agrosilvicultura. És a dir, s'ha de diversificar el sistema alimentari tant geogràficament com respecte a la producció. Aquesta diversificació no succeeix perquè els grans propietaris prevenen que la inversió arribi. L'objectiu és fer una transició al sistema que ens ajudi no només a alleugerir el canvi climàtic, sinó també assegurar la seguretat alimentaria. Per fer-ho no ens hem de centrar en salvar els actors privats que controlen els aliments actualment, sinó que he, focalitzar-nos en els mitjans per produir allò necessari per alimentar a la població.

Francesco Sassi Russia's Energy Game in Asia

La confiança i fiabilitat dels compradors asiàtics de gas, carbó i gas natural liquat (GNL) són el determinant més important de l'espai estratègic que té Rússia davant d'occident, argumenta Francesco Sassi. A la cimera d'Uzbekistan, Rússia ha confirmat la seva voluntat de pivotar cap a Àsia, sota el convenciment de que els nous centres de poder es troben al sud-est asiàtic. Amb aquest moviment, que ja fa anys que s'intenta sense èxit, Putin intenta desfer-se dels lligams amb occident i col·locar a Rússia com una gran potència a la regió. Dins de tot aquest projecte, els recursos energètics russos juguen un paper crucial. L'acceleració de les derrotes a la guerra, sumades a l'anunci de mobilització massiva han accelerat la necessitat de pivotar cap a l'est. A més, tot i que les sancions occidentals no han afectat la voluntat russa de continuar la guerra, la seva economia en comença a notar les conseqüències. La societat, també influïda per la mobilització, està començant a respondre, i les elits radicals comencen a agafar més veu. La recent baixada d'ingressos per venda de gas i petroli també ha impulsat a Putin a incrementar els impostos per fer front a l'augment del dèficit públic. Actualment, l'Índia i la Xina són els garants de que els ingressos segueixen arribant a Rússia a través de la compra de gas, petroli i carbó. Precisament, l'energia va ser un dels temes més importants a la cimera de Samarcanda. Per exemple, la Xina, en el que va d'any, ha augmentat un 52% les compres de gas natural. Aquest gas és transportat a través del gasoducte "Poder de Sibèria" i es seguirà realitzant amb la construcció d'un nou gasoducte anomenat "La ruta de l'Orient Llunyà" i que està utilitzant directament les reserves que estaven destinades a la Unió Europea. La invasió d'Ucraïna ha accelerat aquesta tendència. Tot i que hi ha pressions per part de Rússia per construir El Poder de SIbèria II, segueixen havent grans dificultats tècniques i es necessitaran molts recursos per dur a terme el projecte. A més, la polititització del gas afectarà, inevitablement, l'estratègia de totes les parts. Encara està per conèixer els canvis d'estratègia xinesos després de l'augment dels preus del GNL. Europa s'està acabant de preparar per l'hivern ara que ja sembla oblidada la idea de posar un preu màxim a les importacions de gas. Per a que l'estratègia europea funcionés, la Xina i Índia haurien de col·laborar. No obstant, aquest fet està lluny d'ésser realitat ja que els seus interessos nacionals no estan alineats amb els de la UE. Al mateix temps, la OPEC ha mostrat una gran coordinació política al no augmentar la producció de petroli, i no ha cedit a les demandes de Biden. El futur és incert, però, argumenta Sassi, algunes potències hauran de decidir en quin bàndol acaben si la guerra energètica arriba al seu punt més àlgid.

Sostenibilitat i canvi climàtic

Laurence Tubiana La construction de la paix dans un monde en guerre écologique

L'autora defensa que en plantejar l'alternativa amenaçadora d'una guerra en què tots els actors perdrien o una pau impossible en un món perpètuament inestable, la crisi climàtica està alterant l'estructura mateixa de les rivalitats geopolítiques. Afirma que la invasió d'Ucraïna per part de Rússia genera una convergència de diverses nocions de seguretat: energètica, militar, financera, alimentària, climàtica. Aquests camps habitualment tractats per separat ja no poden ser-ho, ja que aquesta crisi agreuja tots els vectors d'inestabilitat més enllà del propi conflicte. Un augment dels preus de l'energia i les matèries primeres, una inflació que amenaça greument les llars, una ràtio de servei del deute que arriba a nivells perillosos per a molts països, l'amenaça d'una recessió econòmica, la reorientació del sistema multilateral per la dinàmica de la guerra freda… Davant d'això la resposta europea ha consistit en vincular l'imperatiu climàtic amb la seguretat energètica mitjançant el pla "RePowerEU"1, accelerant la transició dels combustibles fòssils i, en primer lloc, dels combustibles fòssils russos, com a molt tard el 2027. Però aquesta convergència és sobretot una convergència de crisis, i això també restringeix el camp d'actuació, mentre que els impactes climàtics físics ja es manifesten violentament a gairebé 1,2 C° d'escalfament. Sense la descarbonització, el futur ens promet una turbulència cada cop més gran, a través de l'augment dels impactes climàtics, però també de la contracció econòmica, la reducció diplomàtica i financera, així com conflictes i crisis humanitàries sense precedents. El nou paradigma de l'ecologia de guerra és *sui generis* al lideratge d'Europa en la governança climàtica tal com s'ha constituït fins ara. Tant per a Ucraïna com pel que fa al clima, Europa no pot fer-ho sola. Això mostra la necessitat existencial que Europa tingui èxit en una transformació diplomàtica real en el marc del *Green Deal*.

Rory Fitzgerald Climate change: what Europeans think

L'última Enquesta Social Europea mostra la preocupació creixent dels ciutadans respecte el canvi climàtic. Aquesta enquesta composta de més de 200 preguntes respecte diferents àmbits com a delinqüència i justícia, democràcia, discriminació, Europa, govern, salut i benestar, identitat, immigració, mitjans de comunicació, valors polítics i participació, religió i confiança institucional i social mostra que des de el 2016-2017 ja hi havia una preocupació latent sobre el medi ambient. Països com Espanya o Portugal són els que han sortit amb més preocupació per sobre un 90% de la població ja que són els països que es veuen més afectats per les temperatures de calor extremes. En altres països com Estònia o Lituània també s'ha vist un augment d'amoïnament respecte edicions passades. Amb diferents enquestes per comparar al llarg dels anys se n'han extret les següents conclusions; La preocupació ha anat creixent ,els membres que han participat en l'enquesta es senten cada cop amb més deure de reduir l'amenaça, i la majoria coincideixen en la creença que el canvi climàtic és donat per l'activitat humana.

Matt McDonald Almost 200 nations are set to tackle climate change at COP27 in Egypt. Is this just a talkfest, or does the meeting actually matter?

Aquest inici d'octubre es celebrarà la COP27 a Egipte. La cimera, que comptarà amb més de 200 països, serà l'encarregada de complir unes expectatives que es veuen cada cop més difícils. Aquest any ha estat ple de desastres naturals, tant incendis com inundacions, i s'han arribat a records d'emissions de CO2. En aquest article, Matt McDonald aborda les possibilitats que té aquestes Conferència de les Parts davant la guerra i l'increment de desastres naturals. Les COP són cimeres internacionals sota el marc de les Nacions Unides. La primera va ser la cimera de Rio l'any 1993. La idea és que els països decideixin qui redueix emissions, qui paga pels costos de la transició, s'acorden transferències dels països rics als pobres i es comparteixen les últimes novetats en recerca. La COP 27 és significativament menys important que la COP 26. La cimera de Glasgow era un examen dels compromisos als que els països havien arribat i una pròrroga dels mateixos pels propers 5 anys. Al mateix temps, va ser la primera cimera després de la pandèmia i després que els EUA tornessin a l'Acord de París. La cimera de Sharm el-Sheikh, en canvi, es decidiran temes financers i migratoris. Una de les incògnites és saber si altres països prendran nous compromisos. Amb els compromisos actuals, s'ha calculat que arribarem fins a un augment de 2,4 graus a finals de segle, quelcom insostenible per medi ambient. Només 20 països, el pes dels quals no és massa gran, han fet nous anuncis. El principal focus està posat en el finançament. Concretament, en tres grans temes. Primer, la promesa de crear un fons per ajudar en la transició als països en desenvolupament. Aquesta proposta va sorgir l'any passat, però no ha tingut concreció fins ara. Segon, molts països, sobretot del Pacífic, demanaran fons per adaptar-se als efectes del canvi climàtic. Finalment, es demanarà la creació d'un fons per danys i pèrdues, quelcom contemplat a l'Acord de París per quan la mitigació i l'adaptació no siguin suficients. Tanmateix, hi ha preocupació per els darrers esdeveniments a l'escena internacional. Amb la inflació provocada per la guerra, els governs seran menys favorables a més despeses, i el paper de Rússia a la COP és encara incert. Sigui com sigui, ens estem quedant sense temps i, afirma l'autor, necessitem acords respecte el finançament i la reducció d'emissions urgentment.

Karl Mathiesen & Zia Weise 8 things to know about the environmental impact of 'unprecedented' Nord Stream leaks

L'aparent sabotatge dels dos gasoductes Nord Stream pot ser un dels pitjors accidents industrials de la història, diuen els científics, però també suposa un gran desastre ecològic. El metà, un gas d'efecte hivernacle fins a 80 vegades més potent que el diòxid de carboni, s'escapa a l'atmosfera des de tres zones en ebullició a la superfície del mar Bàltic. Els autors revelen vuit preguntes clau sobre l'impacte de les filtracions. 1. Quant de metà hi havia al gasoductec? Cap agència governamental a Europa podria dir amb certesa quant de gas hi havia. 2. Quina quantitat de metà s'ha alliberat? Kristoffer Böttzauw, director de l'Agència Danesa de l'Energia, va dir que les fuites equivaldrien a uns 14 milions de tones de CO2, aproximadament el 32 per cent de les emissions anuals de Dinamarca. 3. Com es

compara això amb les filtracions anteriors? La fuita més gran mai registrada als Estats Units va ser la fuita d'Aliso Canyon de 2015 d'aproximadament 90.000 tones de metà durant mesos. Es calcula que en el cas dels dos gasoductes Nord Stream podrien ser més del doble. 4. Això tindrà un efecte significatiu en les temperatures globals? La quantitat de gas emesa pel gasoducte, és gran, va dir Kargel. però no és el desastre climàtic que es podria pensar. Les emissions globals de carboni anuals són d'uns 32.000 milions de tones, de manera que això representa una petita fracció de la contaminació que provoca el canvi climàtic. 5. Està afectat l'entorn local? Tot i que el gas encara s'està filtrant, l'entorn immediat és un lloc extremadament perillós ja que l'aire que conté més d'un 5 per cent de metà pot ser inflamable. 6. Què es pot fer? Alguns han suggerit que s'hauria de bombejar el gas restant, però un portaveu del ministeri d'economia i clima alemany va dir que això no era possible. Un cop s'hagi buidat el gasoducte, s'omplirà d'aigua. 7. Incendiar el gasoducte podria ser una solució? Això reduiria enormement l'impacte de l'escalfament global de la fuita. El metà està compost de carboni i hidrogen, quan es crema crea diòxid de carboni, que és entre 30 i 80 vegades menys impactant per tona per a l'escalfament del planeta que el metà. Des d'una perspectiva climàtica pura, incendiar el metà que s'escapa té doncs sentit. 8. Quant de temps durarà i què passarà després? Després d'això, en primer lloc, des de la part danesa, s'intentarà investigar quina és la causa, i apropar-se als gasoductes, per poder investigar-ho correctament.

José Pedro Teixeira Fernandes A ilusão de um novo modelo energético sem competição geopolítica

La transició energètica cap a un model sostenible és necessària. És fonamental per a la supervivència del planeta i de la humanitat. Tanmateix, imaginar aquesta transició lliure de greus riscos geopolítics i conduir, en el futur cap al 2050, a una nova economia verda emancipada de la competència de la geopolítica, és utilitzar un mapa mental simplista i inadequat. Gran part del que es diu i s'escriu sobre la transició energètica avui, fins i tot quan es recolza en una sòlida investigació científica, és quelcom que només ens dóna una visió parcial del que és probable que sigui el futur. Això no només es deu a la dificultat perfectament comprensible per predir el futur, sinó també al fet que els avenços de la ciència impliquen regularment una revisió del coneixement que, en un moment donat, es donava per fet. Avui, l'any 2022, a més de la guerra a Ucraïna entre Occident i Rússia, ens trobem en un món marcat per la competència i la rivalitat entre els EUA i la Xina. Tanmateix, molt abans que la rivalitat sino-americana tingués la dimensió que té avui —i en un moment en què fins i tot hi havia fonamentalment la idea de proximitat cooperativa entre ambdós països—, la geopolítica ja estava soscavant l'abast dels acords ambientals internacionals. Com sempre passa quan hi ha transformacions econòmiques i tecnològiques profundes —i en aquest cas parlem realment d'una transformació d'enorme magnitud i amb múltiples ramificacions en la vida humana—, hi haurà vencedors i vençuts, i pot sorgir una nova jerarquia del poder mundial. Els càlculs actuals sobre el futur són, doncs, crucials per entendre el comportament polític de les grans potències i què s'espera. Cal ser conscients que ningú facilitarà la transició energètica com volen els europeus i occidentals, per moltes crides que facin al bé comú de la humanitat i a la supervivència del planeta.

Innovació, ciència i tecnologia

Jacques Testart Bioéthique, es-tu là?

La biologia molecular ha obert perspectives vertiginoses en les últimes dècades: ara és possible modificar l'herència genètica d'un embrió. En corregir-lo pel seu bé, expliquen alguns investigadors; amb el risc d'alimentar un mercat humà a mida, responen altres. L'autor planteja com informar correctament la població i posar límits a aquestes pràctiques. Alerta de que personalitats influents adscrites a institucions legítimes que actuen d'acord amb organitzacions professionals de metges, biòlegs, investigadors i que són cortejades per start-ups o industrials... constitueixen un grup de pressió coherent. Fa dotze anys, dos grans actors de la bioètica van denunciar el "biopoder" de l'Agència de Biomedicina, que van definir com "un sistema biopolític polifacètic i extens, formidablement ben organitzat, amb les seves delegacions, els seus delegats disposats a entrar a les reunions d'ètica sense ser-hi convidats". Per descomptat, aquest biopoder no nega l'existència de determinats riscos, però és per assegurar-se immediatament que seran supervisats -preferentment per l'Agència de Biomedicina més que per les lleis. Els riscos ètics s'amaguen rere un llenguatge orwellià, com en l'opinió recent del CCNE que vol suprimir el terme "eugenèsia" per eludir els debats sobre la finalitat de les pràctiques que avala. També subratlla que la bioètica és un dels pocs camps on els lobbies defensen més les ideologies que els interessos econòmics, encara que certs investigadors i industrials s'investeixin en cos i ànima en la promoció de les seves activitats. En aquesta matèria, la subjectivitat encara preval sobre el mercantilisme organitzat. La situació, per tant, propicia procediments que impliquen una deliberació genuïna amb la població. En quina forma? Per exemple, de les convencions ciutadanes, sempre que l'organitzador respecti estrictament un protocol honest i racional, i es prengui seriosament les opcions expressades.

Patrick W. Keys et al. Solar geoengineering might work, but local temperatures could keep rising for years

Un grup d'investigadors escriu aquest article a The Conversation, on argumenten que la geoenginyeria és una alternativa plausible. No obstant, en la seva recerca han trobat que els efectes d'aquesta política són incerts, i que les temperatures locals i regionals podrien tardar temps en disminuir. La geoenginyeria es basa en la injecció de aerosols a l'atmosfera. Teòricament, aquestes partícules retornarien els raigs de sol a l'espai. D'aquesta manera, s'ha demostrat, es podria disminuir les temperatures. Aquesta opció, expliquen els autors, es tornarà més i més temptadora mentre els desastres naturals i altres efectes del canvi climàtic es facin més evidents. Els autors, no obstant, argumenten que els efectes de la injecció dels aerosols, poden veure's contradits per la variació climàtica natural. Aquesta, és un fenomen natural i incontrolable causat per la interacció entre l'atmosfera, l'oceà, la terra i el gel. Després d'analitzar 10 simulacions, els autors han trobat que un 55% de la població seguiria experimentant un augment de les temperatures durant la següent dècada. Concretament, serien els països més rics els que experimentarien un major augment de les temperatures: Europa, Estats Units, la Xina o

l'Índia. La injecció d'aerosols es considera l'alternativa més barata i efectiva per fer front al canvi climàtic. Recentment, l'acadèmia nacional de ciències dels EUA, va recomanar investigar més profundament aquesta possibilitat ja que les seves conseqüències indirectes encara no s'entenen suficientment. Degut a aquesta raó, el risc és precisament la incertesa. Els autors recomanen que la recerca inclogui anàlisis en els efectes sobre la producció d'aliments o les zones forestals. Si aquesta és una possibilitat encara és incert, però el que és cert és que la millor opció per reduir el canvi climàtic és la reducció d'emissions de gasos hivernacle.

Aymeric Delteil Course à l'ordinateur quantique: comment progresse ce chantier titanesque en pratique

El Premi Nobel de Física 2022 acaba de ser concedit a tres pioners en la informació quàntica, pel seu treball que ha establert les bases de la "segona revolució quàntica", que permet somiar amb la realització d'un ordinador quàntic. De fet, l'ordinador quàntic està fent aparicions cada cop més notables a la premsa general, i molts lectors podrien deduir que la humanitat ja disposa d'instruments capaços de superar els nostres bons vells ordinadors. De fet, basant-se en els principis fonamentals de la física quàntica, els investigadors i els industrials estan combinant els seus esforços per aconseguir l'ordinador quàntic definitiu, l'anomenat "universal". I si bé és cert que els èxits recents en el camp són tan impressionants com prometedors, amb l'ordinador quàntic més gran anunciat fins ara que conté 127 "bits quàntics", cal entendre que aquest últim no va ser dissenyat per poder tenir un rendiment útil sinó com a "prova de concepte". D'altra banda, ja estem a punt de disposar de màquines quàntiques més petites, anomenades "simuladors quàntics", que seran útils per resoldre problemes concrets de física, enginyeria, química o fins i tot farmacèutica. Sembla molt probable que els primers ordinadors quàntics seran molt diferents dels ordinadors omnipotents imaginats al principi i més aviat estaran dissenyats per realitzar una tasca molt concreta, constituint sens dubte la manera més eficient d'aconseguir-la, si no l'única. Les aplicacions són múltiples, amb per exemple l'optimització de xarxes de distribució, la comprensió dels mecanismes de la fotosíntesi, el disseny de catalitzadors per a fertilitzants, fàrmacs, l'optimització de bateries o cèl·lules solars. En darrer terme, encara que sigui impossible predir si tindrem un autèntic ordinador quàntic "universal", la computació quàntica, sens dubte, formarà part del nostre futur i estructurarà la ciència a llarg termini.

Mark Scott & Clothilde Goujard Digital great game: The West's standoff against China and Russia

La Unió Internacional de Telecomunicacions es va reunir aquest més passat a Bucarest amb la finalitat de triar el nou Secretari General i fixar els objectius polítics de l'agència de l'ONU per als propers quatre anys. Els dos candidats al càrrec, la nord-americana Doreen Bogdan-Martin i el rus Raixid Ismailov, han recorregut el món per demanar el suport dels responsables de les polítiques de telecomunicacions i els reguladors. La unió s'ha convertit en un camp de disputa per regular internet, tenint en un sector la Unió Europea, els Estats

Units i altres democràcies occidentals que donen suport a una versió més lliure d'Internet i en una altra banda, Xina, Rússia i altres països autoritaris que reclamen un model que posi els polítics al capdavant de les normes tecnològiques per donar als governs la darrera paraula sobre el que pot aparèixer a Internet. Els dos candidats no són només separats pels punts de vista oposats sobre les normes tecnològiques mundials, sinó que també s'han convertit en representants involuntaris dels dos bàndols enfrontats a la guerra de Rússia contra Ucraïna. Durant una conferència de la UIT a principis d'aquest any, per exemple, els candidats de Moscou per a diversos dels comitès de normes de l'agència van ser exclosos a causa de la guerra a Ucraïna, una mesura sense precedents. Per una altra banda, la Xina no afluixa. Pot ser que Rússia es postuli al lloc més alt de la UIT, però la Xina, el funcionari de la qual, Houlin Zhao, és el secretari general de l'organisme, no queda massa enrere. La Xina té objectius clars. Ha presentat repetidament a l'agència de l'ONU propostes conegudes com a "nova PI", impulsades sobretot per l'esforç del país per impulsar el seu sector tecnològic nacional. La tecnologia, que tingui èxit s'incorporarà a la infraestructura d'Internet i exigiria que els ciutadans es registressin per accedir als serveis en línia, cosa que permetria als governs desconnectar parts d'Internet de manera gairebé instantània.

Charlie Warzel Is This the Beginning of the End of the Internet?

L'objectiu del futur reglament europeu de la Llei d'IA és crear un marc legal per a tots els sistemes d'intel·ligència artificial (IA), en particular aquells que suposin riscos significatius per a la seguretat o els drets fonamentals, com ara la no discriminació, la privadesa i la llibertat d'expressió. o la dignitat humana. En la seva versió actual, l'esborrany de reglament tracta tots aquests riscos de la mateixa manera. Un marcatge CE (per a "conformitat europea", com l'existent), indicaria que el sistema d'IA es considera prou segur per ser introduït al mercat, tant si es tracta de seguretat física com de drets fonamentals. El text presentat dóna molta importància a les normes tècniques i a les anàlisis de riscos, amb l'esperança de poder estandarditzar els mètodes d'avaluació. No obstant això, hi ha una tensió entre l'enfocament basat en el risc, proposat per la Comissió, i l'enfocament basat en el respecte als drets fonamentals, defensat pels tribunals i pels treballs del Consell d'Europa. En efecte, tot i que és fàcil imaginar un banc de proves per un criteri de seguretat, com les proves que es fan a les joguines infantils abans de posar-les al mercat, és més difícil avaluar la no discriminació de la mateixa manera, perquè és contextual. Perquè un producte es pugui comercialitzar, els proveïdors han de complir determinades especificacions tècniques definides fora del text de la llei, la majoria de les vegades per mitjà de normes harmonitzades. Molts països tenen grans esperances en aquests estàndards, que podrien ajudar a establir requisits tècnics i legals uniformes per als sistemes d'IA. Per exemple, podran definir els criteris de qualitat, equitat, seguretat o explicabilitat d'aquests sistemes, i fins i tot reforçar el posicionament estratègic d'Europa en la carrera global per la IA. Però, com desenvolupar criteris tècnics neutrals al voltant dels judicis de valor morals i culturals? Alguns d'aquests sistemes afecten directament el nostre dret a la no discriminació. Per exemple, l'ús del reconeixement facial per part de la policia ha provocat la detenció de diversos homes negres, reconeguts erròniament per un sistema automàtic de càmeres CCTV. De la mateixa manera, l'algoritme de contractació d'Amazon tenia més probabilitats de rebutjar el currículum d'una dona que el d'un home.

Atès que serà impossible garantir l'absència de discriminació des de tots els angles, seran necessàries opcions i s'hauran de definir uns llindars de tolerància. Aleshores sorgeix la pregunta: quin és el nivell acceptable d'errors i de quin tipus d'errors estem parlant? El que equival a preguntar-se: quin és el nivell "acceptable" de risc de discriminació? En definitiva, el marcatge CE pot ser una gran eina de regulació i governança quan es combina amb estàndards tècnics que ens ajuden a parlar el mateix idioma i comparar sistemes entre ells. En canvi, la decisió de quin és un risc de drets humans "acceptable" mai no es pot delegar a una norma tècnica. Convé reafirmar la responsabilitat dels proveïdors i usuaris d'aquests sistemes, que han de definir ells mateixos, en el seu context, l'opció més adequada per protegir els drets fonamentals. Aquesta decisió ha de ser justificada i pot ser impugnada, però l'arbitratge definitiu de l'acceptabilitat del risc s'ha de deixar al legislador, al regulador i als jutges.

… I també recomanem

Jeremy Cliffe Brazil's election proves it – the pandemic did not kill nationalist populism

Eleanor Olcott China's demographic crisis looms over Xi Jinping's third term

Srecko Latal Bosnia Elections: One Loser, no Clear Winners – Uncertain Prospects

Sarantis Michalopoulos After Russia, now Turkey questions Europe's territory

Adam Tooze The All Too Real Risk of a Global Recession

The Financial Times Editorial Board The battle for control of the global oil market

Fernando Heller Spain was EU's fourth biggest polluter in 2021

Andrew Downie World's central banks financing destruction of the rainforest

Charlie Warzel Is This the Beginning of the End of the Internet?

Chris Miller The US-China chip war is reshaping tech supply chains